

Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovine
Tuzlanski kanton
Ministarstvo za kulturu, sport i mlade

**INFORMACIJA O STANJU U OBLASTI KULTURE NA
PODRUČJU TUZLANSKOG KANTONA U 2019. GODINI**

Avgust 2020. godine

SADRŽAJ

I. UVOD.....	3
II. USTANOVE I JAVNO PREDUZEĆE U OBLASTI KULTURE KOJIMA JE OSNIVAČ/SUOSNIVAČ TUZLANSKI KANTON	5
Javna ustanova Arhiv Tuzlanskog kantona - arhivska djelatnost	5
Javna ustanova Zavod za zaštitu i korištenje kulturno – historijskog i prirodnog naslijeđa Tuzla - kulturno historijsko naslijeđe.....	9
Javna ustanova Muzej istočne Bosne Tuzla - muzejska djelatnost	14
Javna ustanova Narodno pozorište Tuzla - pozorišna djelatnost	17
Javna ustanova Narodna i univerzitetska biblioteka “Derviš Sušić” u Tuzli - bibliotečka djelatnost	19
Javna ustanova Specijalna biblioteka "Behram - beg" - bibliotečka djelatnost.....	23
Javna ustanova Bosanski kulturni centar Tuzlanskog kantona - ostale djelatnosti	24
Javno preduzeće Radio - televizija Tuzlanskog kantona.....	26
III. USTANOVE KULTURE KOJIMA SU OSNIVAČI GRAD/OPĆINE TUZLANSKOG KANTONA	27
IV. RAD UDRUŽENJA U OBLASTI KULTURE U 2019. GODINI.....	31
V. FINANSIRANJE.....	32
VI. ZAKLJUČNA RAZMATRANJA I PRIJEDLOG MJERA	36

I. UVOD

Sa ciljem doprinosa i unapređenja podrške razvoju oblasti kulture i sporta, te unapređenja položaja mladih na području Tuzlanskog kantona, Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o ministarstvima i drugim organima uprave Tuzlanskog kantona, koji se počeo primjenjivati 1.1.2018. godine formirano je Ministarstvo za kulturu, sport i mlade Tuzlanskog kantona (u daljem tekstu: Ministarstvo). Ministarstvo je, u skladu sa strateškim opredjeljenjima Vlade Tuzlanskog kantona, usmjerenih ka razvoju u oblasti kulture, intenziviralo provedbu aktivnosti na jačanju saradnje sa svim relevantnim akterima, te jačanju kapaciteta za implementaciju mjera i aktivnosti u resornoj oblasti. S tim u vezi, jedna od aktivnosti jeste i pripremanje Informacije o stanju u oblasti kulture u Tuzlanskom kantonu u 2019. godini.

Informacija o stanju u oblasti kulture u Tuzlanskom kantonu u 2019. godini zasniva se na podacima iskazanim u redovnim godišnjim izvještajima ustanova i javnog preduzeća iz oblasti kulture čiji je osnivač ili suosnivač Tuzlanski kanton. Programom rada Ministarstva za 2020. godinu predviđeno je da Vlada Tuzlanskog kantona razmatra navedene izvještaje ustanova i javnog preduzeća za 2019. godinu, a da isti budu prezentirani Skupštini Tuzlanskog kantona kroz ovu Informaciju. Pri tome, neophodno je podsjetiti da ustanove kulture i javna preduzeća iz oblasti kulture čiji su osnivači gradovi/općine sa područja Tuzlanskog kantona, nemaju obavezu dostavljati Ministarstvu informacije i izvještaje o svom radu (osim u vezi sa realizacijom projekata, koje su finansijski podržali Vlada Tuzlanskog kantona i Ministarstvo). Ipak, većina nadležnih gradskih/općinskih službi su na upit Ministarstva dostavile osnovne podatke o aktivnostima i stanju u ustanovama kulture čiji su osnivači gradovi/općine sa područja Tuzlanskog kantona, kao i o problemima sa kojima se navedene ustanove susreću. Dostavljeni podaci su ukratko prezentirani u ovom dokumentu, čime se stiče šira slika o stanju u oblasti kulture na području Tuzlanskog kantona.

Izvještaje o radu Ministarstvu nemaju obavezu dostavljati ni udruženja građana koja djeluju u oblasti kulture i umjetnosti, tako da faktički nema mogućnosti za sveobuhvatan uvid u sadržaj, obim i kvalitet njihovih aktivnosti. Ministarstvo je u Informaciji ipak dalo svoj osvrt na rad udruženja građana koja djeluju u oblasti kulture i umjetnosti na temelju prikupljenih podataka od Ministarstva pravosuđa i uprave Tuzlanskog kantona i Kantonalnog poreznog ureda Tuzla Porezne uprave Federacije Bosne i Hercegovine.

Uprkos navedenom, Ministarstvo ipak ima uvid u stanje u oblasti kulture u Tuzlanskom kantonu, obzirom da su nosioci i organizatori najvećeg dijela aktivnosti u ovoj oblasti pravna lica kojima je osnivač/suosnivač Tuzlanski kanton i gradovi/općine Tuzlanskog kantona. Najveći dio sredstava koji se iz Budžeta Tuzlanskog kantona izdvaja za oblast kulture upravo je i namijenjen za finansiranje redovnog rada pravnih lica iz oblasti kulture kojima je osnivač/suosnivač Tuzlanski kanton, ali i za njihove dodatne aktivnosti.

Tuzlanski kanton je osnivač sljedećih ustanova kulture i javnog preduzeća:

- Javna ustanova Arhiv Tuzlanskog kantona,
- Javna ustanova Zavod za zaštitu i korištenje kulturno-historijskog i prirodnog naslijeđa Tuzla,
- Javna ustanova Muzej istočne Bosne Tuzla,
- Javna ustanova Bosanski kulturni centar Tuzlanskog kantona Tuzla i
- Javno preduzeće Radio - televizija Tuzlanskog kantona d.o.o.

Tuzlanski kanton je sa Gradom Tuzla suosnivač sljedećih ustanova:

- Javna ustanova Narodna i univerzitetska biblioteka „Derviš Sušić“ Tuzla sa 70% udjela u finansiranju i

- Javna ustanova Narodno pozorište Tuzla sa 81% udjela u finansiranju.

Tuzlanski kanton je sa Islamskom zajednicom Bosne i Hercegovine suosnivač:

- Javne ustanove Specijalna biblioteka „Behram-beg“ u Tuzli.

Pored redovnog finansiranja rada naprijed navedenih ustanova i javnog preduzeća Ministarstvo, u okviru svojih mogućnosti, podržava određene projekte udruženja i drugih subjekata koji djeluju u oblasti kulture, kroz afirmaciju različitih kulturnih sadržaja i oblika. U smislu navedenog, Ministrica za kulturu, sport i mlade Tuzlanskog kantona donijela je Kalendar manifestacija kulture od interesa za Tuzlanski kanton u 2019. godini, na temelju kojeg je donešena i odluka¹, kojom je dodijeljen iznos od 120.000,00 KM neprofitnim organizacijama, privatnim preduzećima i poduzetnicima, kao i nižim nivoima vlasti za sufinansiranje ukupno 75 manifestacija kulture za isto toliko korisnika.

Vlada Tuzlanskog kantona konstantno povećava izdvajanja za oblast kulture i time otvara perspektive za unaprjeđenje ove izuzetno značajne oblasti. U tom kontekstu, vrlo je važno napomenuti da je Vlada Tuzlanskog kantona u 2019. godini povećala iznos za sufinansiranje manifestacija kulture od interesa za Tuzlanski kanton za 20% u odnosu na prethodnu godinu. U Informaciji je dat pregled finansiranja sa svih nivoa vlasti ustanova i udruženja u oblasti kulture na području Tuzlanskog kantona iz čega je vidljivo da Tuzlanski kanton kontinuirano povećava izdvajanja za navedenu oblast, što nije slučaj sa ostalim nivoima vlasti.

Prepreku razvoju kulture predstavlja i nepostojanje adekvatne politike i podrške sa viših nivoa vlasti, što se trebalo prevazići Strategijom kulturne politike u Bosni i Hercegovini, ali se u praksi i dalje ispoljava zadovoljavanjem na nivou manifestacionog, reprezentativnog, a ne kontinuiranog, masovnog, kreativnog i selektivnog u kulturi, u najširem smislu te riječi.

I pored navedenih problema, Tuzlanski kanton se može smatrati jednom vrstom pozitivnog izuzetka po kvalitativno i kvantitativno širokoj lepezi sadržaja aktivnosti, sve masovnijem uključivanju mladih stvaralaca i interpretatora u mnoge vidove kulture, kao i po nizu manifestacija, tradicionalnih i novih koje znatno obogaćuju kulturnu scenu Tuzlanskog kantona. Decenijama se već ovaj dio zemlje prepoznaje po tradicionalnim, međunarodno vrednovanim i afirmisanim manifestacijama, poput književne manifestacije „Kikićevi susreti“ u Gradačcu, koja se u 2019. godini održala četrdeset i šesti puta, zatim Međunarodnog arhivskog savjetovanja „Arhivska praksa“ u Tuzli, Književnih susreta Cum grano salis, Likovne kolonije „Breške“ u Tuzli, internacionalne likovne manifestacije „Otvoreni grad umjetnosti Srebrenik“, Tuzlanskih pozorišnih dana i pozorišne manifestacije TKT Fest. Značajni su također i Bijenale likovne minijature BiH, književni susreti „Ikre“ u Kalesiji, Pjesnički memorijal „Avdo Mujkić“ u Lukavcu, vjersko – kulturna manifestacija „Dani Djevojačke pećine“ u Kladnju, Dani kulture u Čeliću, zatim Festival sevdalinke Tuzlanskog kantona, Međunarodni književni susreti „Lejla Avdić“ u Banovićima, Međunarodni horski šampionat „Lege Artis“ u Tuzli, Međunarodni dani keranja i čipkarstva u Gračanici, itd.

¹ Odluka Ministarstva za kulturu, sport i mlade Tuzlanskog kantona o odobravaju finansijskih sredstava, korisnicima, iznosima i namjeni finansijskih sredstava sa potrošačke jedinice 32010003 – Manifestacije kulture od interesa za Tuzlanski kanton broj: 11/1-14-8884-2/19 od 05.07.2019. godine

II. USTANOVE JAVNO PREDSTAVLJAJU OBLASTI KULTURE KOJIMA JE OSNIVAČ/SUOSNIVAČ JU TUZLANSKI KANTON

Javna ustanova Arhiv Tuzlanskog kantona - arhivska djelatnost

Arhivska djelatnost je djelatnost od posebnog društvenog interesa a matične poslove arhivske djelatnosti na području Tuzlanskog kantona obavlja JU Arhiv Tuzlanskog kantona Tuzla (u daljem tekstu: Arhiv)

Budžetom Tuzlanskog kantona za 2019. godinu planirano je 566.915,00 KM za rad Arhiva. Mjerljivi ciljevi Arhiva odnosili su se na preuzimanje arhivske građe sa terena, od stvaralaca i imalaca, skeniranje i mikrofilmovanje arhivske građe u ukupnoj količini od 15-20.000 stranica, te postizanju najviših standarda u arhivističkoj djelatnosti, po osnovu zaštite, korištenja i dostupnosti arhivske građe. U toku 2019. godine radne aktivnosti Arhiva odvijale su se u skladu sa usvojenim Planom poslovanja JU Arhiv Tuzlanskog kantona za 2019. godinu. Na stepen realizacije programskih sadržaja u 2019. godini nepovoljno je uticala kadrovska reduciranost, jer od 15 radnih mjesta koliko ih je planirano i odobreno u Budžetu Tuzlanskog kantona za 2019. godinu, Arhiv je navedenu godinu završio sa samo 10 radnika, što je suštinski uticalo na stepen realizacije radnih zadataka.

U toku 2019. godine obrazovna struktura zaposlenih je bila sljedeća: 7 radnika sa VSS, 2 radnika sa SSS i 1 radnik sa NK.

U oblasti upravne nadležnosti Arhiva, odnosno rada sa korisnicima arhivske građe, a po osnovu ostvarivanja brojnih građanskih i ljudskih prava, poslovi su se odvijali u nešto većem obimu od planiranog, tako da je u toku 2019. godine zaprimljeno ukupno 822 zahtjeva po osnovu ostvarivanja ljudskih i građanskih prava iz arhivskih fondova i zbirki po raznim upravnim osnovama: rješavanje imovinsko-pravnih odnosa, dokazi o školskoj spremi, dokazi iz oblasti radnih odnosa, provođenja brojnih sudskih i upravnih procesa i drugo. Korisnici ovih usluga bili su fizička i pravna lica sa cijelog prostora Bosne i Hercegovine, ali i iz susjednih država. Zbog nekompletnosti i necjelovitosti arhivskih fondova i zbirki, Arhiv nije mogao udovoljiti zahtjevima svih korisnika. Dakle, ukupno je zaprimljeno 822 zahtjeva, (u 2018. godini bilo je 836 zahtjeva). Necjelovitost i nesređenost arhivskih fondova, koji sadrže traženu arhivsku građu (pogotovo iz segmenta privrede), te nedovoljan broj izvršilaca na ovim poslovima, značajno su otežavali rad po ovim pitanjima.

Pitanju zaštite arhivske i registraturne građe u toku 2019. godine, posvetila se značajna pažnja. Zaštita je obuhvatala: zaštitu arhivskih fondova i zbirki pohranjenih u Arhivu i zaštitu registraturne građe u posjedu imalaca i stvaralaca registraturne građe. Proces zaštite arhivskih fondova i zbirki jedan je od najsloženijih i najprioritetnijih stručnih zadataka i poslova Arhiva. Radi se o stručnom sadržaju koji podrazumijeva zaštitu arhivske građe u posjedu imalaca, zatim stručno sređivanje i zaštitu arhivske građe u arhivima, fizičku zaštitu objekata i građe, te brojne forme tehničko-tehnološke zaštite arhivske građe (digitalizacija i mikrofilmovanje). Na tom planu 2019. godine provedene su brojne aktivnosti, s ciljem da se arhivska građa kao nezamjenljivo pisano kulturno naslijeđe adekvatno zaštititi i učini izvjesnim i dostupnim. U cilju adekvatnog pohranjivanja i smještaja arhivske i registraturne građe i provođenja zakonom utvrđenog procesa preuzimanja arhivske građe, radilo se na pripremanju i osposobljavanju prostora depoa kako u centralnom objektu u Tuzli, tako i u objektima nekadašnje kasarne „Nesib Malkić“ u Dubravama. Radilo se na obilježavanju arhivskih fondova i zbirki, na premještanju određenih fondova i sređivanju depoa. U ovom periodu posebna pažnja je posvećena sređivanju (razvrstavanju, ulaganju i označavanju) arhivske građe u depoima u centralnom objektu, kao i objektima u Dubravama u skladu sa utvrđenom metodologijom, a radi efikasnije zaštite arhivske građe, boljeg rukovanja i korištenja iste. Na planu digitalizacije arhivske građe vlastitim snagama/kadrovima i skenerima izvršeno je

skeniranje značajnog broja fotografija i arhivske građe, neophodne za realizaciju određenih programskih sadržaja (izložbe, publikacije, prezentacije i dr.), te nekoliko drugih manjih zbirki. Tokom navedenog perioda konstantno je obezbjeđivana potrebna temperatura i vlažnost zraka u depoima Arhiva, zahvaljujući primjeni sušača zraka smještenih u depoima Arhiva, te su stvarani drugi neophodni uslovi za adekvatnu zaštitu pohranjenih fondova i zbirki. Za potpunu tehničko-tehnološku zaštitu arhivske građe pohranjene u Arhivu u budućem periodu potrebno je obezbijediti neophodnu opremu i povećati broj izvršilaca na ovim radnim zadacima.

Zaštita registraturne građe van Arhiva

Proces zaštite arhivskih fondova i zbirki u Arhivu 2019. godine i pored određenih poteškoća bio je na zavidnom nivou.

U cilju što efikasnije ukupne zaštite registraturne građe 2019. godine posebna brigada je posvećena zaštiti registraturne građe u nastajanju. Na tom planu nastavljene su aktivnosti započete u ranijem periodu, a sve u skladu sa programskim i zakonskim opredjeljenjima. Djelatnost je obavljana na cjelokupnom području Kantona, (13 gradova/općina), sa nešto izraženijim intenzitetom na području Grada Tuzla, što je i logično, jer se na području Grada Tuzla nalazi najveći broj kategorisanih registratura.

TABELARNI PRIKAZ PO GRADOVIMA/OPĆINAMA

Općina	Red. pregled	Kontr. Pregled	Izlučivanje	Saglasnost: Lista	Saglasnost: Pravilnik	Arhivske knjige	Preuzimanje građe	Stručni nadzor	Stranke
Tuzla	58	6	51	15	7	84	17	2	73
Lukavac	3	1	7			18	2		1
Živinice	4		3	1	2	15	1		4
Gradačac	2	1	4	2	2	17	1	1	4
Gračanica	2	2	10	3	3	26	5		1
Srebrenik	4		6	2	2	13			
Kalesija	4	2	7			11	3		2
Sapna	2		3			4			
Teočak	2		2	1		4			
Kladanj			1			4			1
Banovići	2		3			12	1		
Čelić			3			6			
Doboj I.	3	2	6			5			
Ukupno 2019. G	125	33	147	41	23	251	30	3	115

TABELARNI KOMPARATIVNI PRIKAZ POSTIGNUTIH REZULTATA 2018 I 2019. GODINE

Godina	Red. pregled	Kontr. Pregled	Izlučivanje	Saglasnost: Lista	Saglasnost: Pravilnik	Arhivske knjige	Preuzimanje građe	Stručni nadzor	Stranke
2018.	137	46	172	43	36	263	24	3	195
2019.	125	33	147	41	23	251	30	3	115

Poslovi preuzimanja arhivske građe

Na planu preuzimanja arhivske građe po raznim pravnim i zakonskim osnovama (građa starija od trideset godina, građa ugašenih registratura, spašavanje građe, itd.), 2019. godine su i pored brojnih poteškoća postignuti značajni rezultati. Ukupno je preuzeto 30

arhivskih fondova, sa ukupno 383,1 metara dužnih. (2018. godine preuzeti su 34 arhiva i 14 fonda sa 239 metara dužnih), što predstavlja značajno povećanje i po broju fondova i po količini preuzete arhivske građe. Osim arhivskih fondova u Arhiv su preuzete i vrijedne arhivske zbirke.

Obrada i sređivanje arhivske građe

Poslovi stručne obrade arhivske građe i pripreme iste za korištenje, u toku 2019. godine odvijali su se po planu iako je bilo brojnih poteškoća, poput nedostatka kadrova na ovim radnim zadacima, nesredjenost i loše stanje preuzetih fondova, rad arhivista-obradivača na drugim prioritetnim radnim zadacima i dr. Zaposlenici za obradu arhivske građe radili su na poslovima arhivističke obrade, primjenjujući propisane norme u oblasti obrade arhivskih fondova i zbirki.

Ukupno je u postupku obrade bilo 5 fondova.

TABELARNI KOMPARATIVNI PRIKAZ OBRADE ARHIVSKE GRAĐE 2018 I 2019. GODINE

GODINA	BROJ FONDOVA U OBRADI	BROJ OBRADENIH ARHIVSKIH KUTIJA	BROJ OBRADENIH FASCIKLI	BROJ OBRADENIH KNJIGA
2018.	2	43	282	-
2019.	5	105	377	545

Sređivanje i obrada arhivskih zbirki

U toku 2019. godine Arhiv je intenzivno radio na sređivanju ličnih, porodičnih i ostalih zbirki dokumenata i fotografija.

Ukupno je obrađenih 405 fotografija iz navedenih zbirki. Važno je istaći da su stručni poslovi obrade i sređivanja arhivskih fondova i zbirki urađeni u skladu sa utvrđenom metodologijom rada i međunarodnim standardima i normama usvojenim od strane nadležnih međunarodnih institucija. U ovom periodu, nastavljeno je dopunjavanje formiranih zbirki.

Informativno-dokumentacioni poslovi

U cilju zaštite nekonvencionalne arhivske građe i njenog jednostavnijeg korištenja izvršeno je pohranjivanje dijela navedene građe na savremene medije (presnimavanje CD-ova iz vatrostalnih ormara na eksterne diskove). Redovno je održavana web stranica Arhiva, a vršeno je skeniranje i digitalizacija značajnog dijela građe.

Bibliotečki fond i naučno-istraživački rad

U toku 2019. godine usluge korisnicima knjižnog i arhivskog fonda pružane su kontinuirano. Opslužen je značajan broj korisnika (studenti, postdiplomci, učenici, naučnici i dr.) sa nekoliko hiljada primjeraka knjiga, arhivske građe, periodike i dr. Ukupno je bilo 140 posjeta koje su se odnosile na korištenje bibliotečkog fonda (2018. godine bilo je ukupno 293 posjete). Prikupljene su nove knjige i to: poklon 40, razmjena 6, časopisi 8, kupljeno 15 novih knjiga. U 2019. godini nabavljeno je po raznim osnovama ukupno 69 novih knjiga. Bibliotečki fond uglavnom koriste istraživači ali i ostali korisnici koji koriste dnevnu štampu.

Isto tako značajan broj primjeraka izdanja Arhiva poklonjen je i upućen u razmjenu sa arhivskim i drugim srodnim institucijama u zemlji i inozemstvu. U 2019. godini nastavljeno je sa nabavkom primjeraka Službenih novina Tuzlanskog kantona, sl. glasnika/ gradova općina Tuzlanskog kantona, kao i statističkih izvještaja Zavoda za statistiku.

Radilo se na unosu i azuriranju podataka u Vodic kroz arhivske fondove i u Arhivu TK, te njegovu pripremu za štampanje 2020. godine. Također je ostvarena saradnja sa ukupno 7 istraživača od toga: za izradu naučnog rada 2, za izradu mapistarskog rada 1, za izradu diplomskog rada 1 i za izradu publikacija 2 istraživača.

Kulturno-obrazovna djelatnost:

U toku 2019. godine realizovano je nekoliko vrsta kulturno-obrazovnih sadržaja. Arhiv je u sklopu planiranih kulturnih aktivnosti priredio postavke slijedećih izložbi:

1. Izložba „Srebrenica – da se ne zaboravi“ u Tešnju (10.7.2019.). Domaćin Muzej Tešanj,
2. Izložba „BIH u Drugom svjetskom ratu“, izložena u Tešnju, 8.09.2019. godine,
3. Izložba Numizmatička zbirka Arhiva TK, 1.07.2019. godine, povodom obilježavanja dana Arhiva TK,
4. Izložba „Da te slikam duša zna draga moja BiH“, 24.11.2019. godine u okviru obilježavanja Dana državnosti BiH i
5. Izložba „Izložbena djelatnost Arhiva TK, povodom obilježavanja Dana arhivske službe i Arhiva TK, Tuzla 10.12.2019. godine.

U toku 2019 godine nastavljena je dobra saradnja sa mnogobrojnim osnovnim i srednjim školama, kao i sa fakultetima, prvenstveno Odsjekom za Historiju Filozofskog fakulteta Univerziteta u Tuzli, te je organiziran prijem i posjeta učenika osnovnih i srednjih škola Arhivu. U realizaciji mnogobrojnih aktivnosti uključivani su učenici osnovnih i srednjih škola, prvenstveno u dijelu obilježavanja značajnih datuma.

Također je organizovana promocija knjiga prof. dr. Izeta Šabotića, „Čifčijski odnosi u BiH“ i „Život, ljudi i običaji - Tuzla na razmeđu 19 i 20 stoljeća“, u Tuzli u saradnji sa Filozofskom fakultetu Univerziteta Tuzli, dana 4.12.2019. godine.

Obilježeni su značajni datumi i godišnjice i to:

1. obilježavanje 1. marta Dana nezavisnosti, obilježen u Arhivu TK prigodnom izložbom i historijskim časom,
2. obilježavanje dana Arhiva TK, 1.7.2019. godine prigodnom izložbom pod nazivom „Numizmatička zbirka,
3. obilježavanje 25. novembra Dana državnosti Bosne i Hercegovine, Tuzla i
4. obilježavanje Dana arhivske službe BiH, Tuzla, 10.12.2019. godine –izložbom „Izložbena djelatnost Arhiva TK 1954.-2019.“

Svi naznačeni sadržaji su doprinijeli unapređenju arhivske službe na području nadležnosti Arhiva, te komunikacije između Arhiva i stručne, naučne i kulturne javnosti, te društvene zajednice uopće.

Izazovi u funkcionisanju ustanove i perspektive za unaprjeđenje rada

I pored izuzetno složenih okolnosti u kojim je Arhiv radio programski zadaci su realizirani u skladu sa zacrtanim ciljevima u dijelu osnovne djelatnosti zaštite arhivske građe (van Arhiva i u Arhivu), a u segmentu kulturno-obrazovne djelatnosti, te naučno-istraživačkog i izdavačkog rada, ostvareni su rezultati u manjem obimu od planiranog. Potrebno je raditi na jačanju i postizanju još boljih rezultata u oblasti kulturno-obrazovne i istraživačko-izdavačke djelatnosti, koje u 2019. godini nisu bile naročito zastupljene, a iste su neophodne i bitne za valjanu afirmaciju i prezentaciju Arhiva. Takođe, je važno jačati

međunarodni i međunarodni saradnja. Krajem 2019. godine bila zanemarena. Ministarstvo je krajem 2019. godine počelo sa poduzimanjem potrebnih aktivnosti kako bi se stvorile pretpostavke da se sistematski radi na jačanju kadrovskih i finansijskih kapaciteta Arhiva i osnaženju njegove stručne, naučne, kulturnološke i organizacione funkcije, a kako bi Arhiv bio potpuno osposobljena stručna, profesionalna ustanova, spremna odgovoriti veoma složenim zahtjevima savremene arhivske struke i nauke.

Javna ustanova Zavod za zaštitu i korištenje kulturno – historijskog i prirodnog naslijeđa Tuzla – kulturno historijsko naslijeđe

Tokom 2019. godine radilo se na stalnom institucionalnom i stručnom jačanju Javne ustanove Zavod za zaštitu i korištenje kulturno – historijskog i prirodnog naslijeđa Tuzla, a u skladu sa srednjoročnim planom rada Zavoda 2014-2019., (Strategija razvoja), kako slijedi:

- rad na jačanju materijalno-tehničkih kapaciteta Zavoda,
- rad na sređivanju arhive, dokumentacione baze i bibliotečkog fonda Zavoda,
- saradnja sa Komisijom/Povjerenstvom za očuvanje nacionalnih spomenika Bosne i Hercegovine i Zavodom za zaštitu spomenika Federacije Bosne i Hercegovine na prikupljanju dokumentacije u postupku proglašenja dobara nacionalnim spomenikom i razmjene iskustava u postupku stručnog usavršavanja, terenskog istraživanja i dokumentovanja spomenika,
- saradnja sa Komisijom za kulturu i zaštitu kulturno-historijskog i prirodnog naslijeđa grada Tuzla,
- saradnja sa Komisijom za zaštitu, obnovu i korištenje kulturno-historijskog i prirodnog naslijeđa općine Lukavac i
- saradnja sa Međunarodnim udruženjem Interaktivne otvorene škole u Tuzli.

Budžetom Tuzlanskog kantona za 2019. godinu planiran je iznos od 234.882,00 KM za rad i funkcionisanje Zavoda. Ustanova je imala 5 zaposlenih u 2019. godini, a realizovane su sljedeće aktivnosti i projekti u navedenom periodu:

Terenski uvid prilikom početka radova na obnovi Šarene (Behram-begove) džamije u Tuzli

Stručni tim Zavoda je izvršio dva terenska uvida, pri početnim radovima na obnovi Šarene džamije u Tuzli. Radnici su krajem decembra i početkom januara vršili otkop ispred zidova sa unutrašnje strane džamije. Otkop je širok oko 1 m, a dubok oko 1,6 m, a urađen je radi izlivanja betona i ojačavanja temelja zgrade. Nakon uvida u samo otkopavanje, konstatovano je da nema arheoloških predmeta koji bi mogli biti predmet obrade.

Završena prva faza projekta sanacije nekropole stećaka u Breškama kod Tuzle

U aprilu 2019. godine je završena prva faza projekta sanacije nacionalnog spomenika Bosne i Hercegovine, Historijsko područje - Nekropola sa stećcima u Starim kućama, Nikolići, Donje Breške, Grad Tuzla. Radi se o nekropoli sa stećcima, na kojoj su 2010. godine kada je proglašena nacionalnim spomenikom bila evidentirana 23 stećka. Međutim, zbog samonikle vegetacije, neodržavanja, izlaganja nepovoljnim vremenskim uticajima, nekoliko stubova je bilo djelomično ili potpuno utonulo, prekriveno nanosom zemlje, oštećeno, u većoj ili manjoj mjeri obraslo mahovinom. U Odluci o proglašenju nacionalnim spomenikom

određene su mjere trajne zaštite čija je prva faza podrazumjevala crtećenje i mečćenje nekropole kako bi se utvrdio tačan broj stećaka, njihove dimenzije, položaj i identifikacija ukrasa na stećcima, za čiju provedbu je shodno zakonu bila zadužena Vlada Federacije Bosne i Hercegovine. Zavod je proteklih godina pokušao osigurati nedostajuća finansijska sredstva za pokretanje aktivnosti na zaštiti ovog nacionalnog spomenika. U isto vrijeme Zavod je radio na istraživanju, prikupljanju dokumentacije, izradio projekat sanacije, restauracije i konzervacije ove nekropole, te obezbijedio saglasnosti vlasnika parcela i nadležnih instanci vlasti za provedbu ovog projekta. Zahvaljujući finansijskoj podršci Grada Tuzla, u organizaciji Zavoda, od 1 do 4. aprila 2019. godine je izvedena prva faza radova na sanaciji nekropole „Stare kuće“ u Breškama Donjim.

Započet projekat Istraživanja i dokumentovanja starih nišana sjeveroistočne Bosne

U februaru 2019. godine, stručni tim Zavoda je proveo terensko istraživanje starog mezarja „Kapetanovića“ (Sendića, Pašino mezarje) u Gradačcu, kojom prilikom su dokumentovani karakteristični primjerci starih muslimanskih nadgrobnika (nišana) koji se nalaze na ovom mezarju. Na osnovu do sada obrađenih natpisa sa nišana, ovo mezarje datira s kraja 18. stoljeća i još uvijek je aktivno. Radi se o nišanima s turbanom, turbanom u gužvama, fesom, turban-fesom, na istima se nalaze natpisi na arebici, arapskom i bosanskom jeziku, motivi sablje, torbice, diska, trokuta i slično.

Radom na mezarju Kapetanovića u Gradačcu i zvanično je pokrenut novi projekat Zavoda - istraživanje i dokumentovanje starih nišana sjeveroistočne Bosne (Tuzlanskog kantona). Prva faza radova je podrazumjevala fotografiranje svih pojedinačnih stećaka i nekropole kao cjeline prije početka pripreme terena. Priprema terena za rad i pristup lokaciji na kojoj se nalaze stećci je obuhvatala čišćenje lokaliteta od niske vegetacije, trave, granja i šiblja, fotografiranje svih pojedinačnih stećaka i nekropole kao cjeline poslije čišćenja lokaliteta, utvrđivanje tačnog broja stećaka, njihove dimenzije, položaj, precizno georeferenciranje, definiranje oblika i identifikiranje pojedinačne ornamentike na stećcima. Nakon prve faze radova pronađeno je još 16 stećaka, tako da sada ova nekropola broji 39 stećaka na kojima je identificirana razna ornamentika.

U martu je Zavod organizovao posjetu Srebrenici i Bratuncu i urađeno je terensko istraživanje lokaliteta (mezarje) Bijele džamije u Srebrenici, gdje su evidentirani stari nišani izrađeni od zelenog pješčara, sa umjetničkim elementima izvedbi turbana i fesa, te je izvršeno datiranje nišana. Također, evidentirano je i staro mezarje kod džamije u mahali Crvena Rijeka. U općini Bratunac evidentirano je staro mezarje u haremu džamije u Pobuđu.

U martu 2019. godine je započeto istraživanje i dokumentovanje starih nišana na mezarjima u Turiji, Poljicu i Priluku. Radi se o mezarju koje se nalazi u haremu stare džamije u Turiji, te o mezarjima na lokalitetima u blizini harema nekadašnje džamije u džematu Ugar, naselje Poljice, općina Lukavac. Također, izvršen je terenski obilazak stare džamije u Priluku, općina Živinice, koja od 2013. ima status nacionalnog spomenika Bosne i Hercegovine.

Započeta su i terenska istraživanja i u Gornjoj Tuzli u oktobru 2019. godine u haremima Bijele (Balibegove) džamije, sagrađene 1533. godine, kao i Čaršijske (Hadži Iskender) džamije, čiji je prvobitni objekat sagrađen još 1525. godine. Dokumentovan je značajan broj starih ulemanskih i hadžijskih nišana sa karakterističnim motivima i natpisima.

Jalska džamija u Tuzli proglašena nacionalnim spomenikom BIH

Na 17. sjednici Komisije za očuvanje nacionalnih spomenika održanoj 27. februara 2019. godine u Sarajevu donijeta je odluka o proglašenju Graditeljske cjeline – Jalska

(Mehmed-aga, El Kizler, djevojačka, Hafiz hammam) džamija sa haremom u Tuzli nacionalnim spomenikom Bosne i Hercegovine. U stručnom istraživačkom radu koji je prethodio proglašenju sudjelovao je stručni tim Zavoda.

Centralna Spomen-kosturnica poginulim učesnicima NOR-a u Lukavcu proglašena je nacionalnim spomenikom BiH

Na 28. sjednici Komisije za očuvanje nacionalnih spomenika, održanoj 17. aprila 2019. godine u Sarajevu, donesena je Odluka kojom se Historijski spomenik Centralna Spomen-kosturnica poginulim učesnicima NOR-a, općina Lukavac proglašava nacionalnim spomenikom Bosne i Hercegovine. Svečano je otvorena 13. septembra 1962. godine na Dan oslobođenja Lukavca u Drugom svjetskom ratu.

Zavod je dao stručnu podršku peticiji UABNOR Lukavac za proglašenje „Centralne Spomen-kosturnice poginulim učesnicima NOR-a u Lukavcu“ nacionalnim spomenikom Bosne i Hercegovine.

Spomenik Husinski rudar u Tuzli proglašen nacionalnim spomenikom BiH

Na 29. sjednici Komisije za očuvanje nacionalnih spomenika održanoj 16. maja u Sarajevu, donešena je odluka o proglašenju Spomenik – Husinski rudar (Spomenik rudarima palim u Husinskoj buni i revoluciji), Grad Tuzla nacionalnim spomenikom BiH. Peticiju za proglašenje ovog dobra spomeničkog naslijeđa nacionalnim spomenikom BiH podnio je Zavod.

Podrška organizaciji XI Festivala sevdalinke i upisu sevdalinke na Listu UNESCO-a, maj-juni 2019.

Osim aktivnog učešća predstavnika Zavoda na sjednicama Organizacionog odbora XI Festivala sevdalinke paralelno se radilo i na procesu upisa sevdalinke na UNESCO-ovu Reprezentativnu listu nematerijalnog kulturnog naslijeđa čovječanstva. Stručni tim Zavoda je završio aktivnosti u vezi sa aplikacijom, a pripremljena su i pisma saglasnosti baštinka sevdalinke i pisma podrške ustanova kulture (Zavod i JU Muzej istočne Bosne Tuzla), koji treba da budu prilozi pomenutoj aplikaciji i da joj dodatno daju na težini i kredibilitetu.

Uređen spisak dobara kulturno-historijskog i prirodnog naslijeđa Tuzlanskog kantona

Do kraja juna 2019. godine završeno je ažuriranje spiska dobara kulturno-historijskog i prirodnog naslijeđa I kategorije, koje u svojim registrima vodi Zavod za 13 gradova i općina Tuzlanskog kantona, a navedeni podaci su dostupni i na web stranici Zavoda, www.bastina.ba.

STRUČNO-NAUČNI SKUPOVI, TRIBINE I PROMOCIJE

Manifestacija Dani naslijeđa TK je organizovana od strane Zavoda (održavala se u periodu 16.-18. aprila 2019. godine) a obuhvatila je sljedeće aktivnosti:

- Promocija časopisa Baština sjeveroistočne Bosne,
- Seminar i radionica „Rekognosciranje i dokumentovanje dobara i lokaliteta naslijeđa“,
- Izložba o nacionalnim spomenicima postavljena na Trgu slobode u Tuzli,

Izložba i predavanje o nacionalnim spomenicima u Srednjoj medicinskoj školi Tuzla

Povodom obilježavanja Dana nezavisnosti Bosne i Hercegovine, a na poziv Srednje medicinske škole Tuzla, u utorak, 26. februara 2019. godine, u ovoj školi je postavljena Zavodova izložba i upriličeno predavanje na temu „Nacionalni spomenici Bosne i Hercegovine na području Tuzlanskog kantona“.

Naslijeđe u funkciji turizma – učešće Zavoda na sajmu „LIST“ u Lukavcu

Na XVII Međunarodnom sajmu turizma i ekologije „LIST“, koji se u periodu 9-11. maja 2019. godine održao u Lukavcu, prvi put se predstavio i Zavod. Na zajedničkom izložbenom štandu sa Komisijom za zaštitu, obnovu i korištenje kulturno-historijskog i prirodnog naslijeđa općine Lukavac, Zavod je predstavio naslijeđe Tuzlanskog kantona s posebnim osvrtom na područje općine Lukavac a istaknut je i značaj očuvanja i korištenja naslijeđa u funkciji turizma.

Na sajmu su razmjenjena iskustva sa mnogim učesnicima, koji su bili zainteresovani za djelatnost Zavoda, uključujući zaštitu spomenika, ali i izdavačku djelatnost. Posjetioци štanda su se upoznali sa izdavačkim projektima Zavoda, a posebno časopisom „Baština sjeveroistočne Bosne“ i edicijom „Monumeta Srebrenica“. Trećeg dana sajma, predstavnik Zavoda je učestvovao na Okruglom stolu „Cikloturizam – perspektive za realizaciju biciklističke staze Jezero Modrac“, u okviru kojeg je imao izlaganje na temu „Kulturno-historijsko naslijeđe u funkciji razvoja turističke ponude jezera Modrac“.

Realizovana stručna ekskurzija „Stećci – muzej na otvorenom“ i „Majevica u tri koraka“

Međunarodno udruženje „Interaktivne otvorene škole“ (MIOS) Tuzla i Zavod su realizovali sedmu po redu stručnu ekskurziju, pod nazivom „Stećci – muzej na otvorenom“, a koja je održana na području Hercegovine 13. i 14. juna 2019. godine. Svake godine ekskurzije su usmjerene na različitu tematiku iz oblasti baštine, a namijenjene su nastavnom osoblju osnovnih i srednjih škola Tuzlanskog kantona. Glavni ciljevi ovakvih događaja su promocija kulturno-historijskog i prirodnog naslijeđa Bosne i Hercegovine, kao i pružanje stručne podrške nastavnom osoblju osnovnih i srednjih škola sa područja TK u sticanju znanja o baštini BiH.

U okviru stručne ekskurzije „Majevica u tri koraka“ posjećeni su lokaliteti sa dobrima baštine u Sapni, Teočaku i Loparama.

Promovisana osma knjiga edicije „Monumenta Srebrenica“

U okviru obilježavanja 24. godišnjice genocida nad Bošnjacima zaštićene zone UN-a Srebrenica u Kulturnom centru Srebrenice, u ponedjeljak, 8. jula 2019. godine održana je promocija osme knjige edicije „Monumenta Srebrenica – Srebrenica kroz minula stoljeća“, čiji je izdavač Zavod. Prema riječima urednika i promotora knjige, i ovaj broj je u funkciji očuvanja kulture sjećanja na genocid u Srebrenici, a sastoji se od devet originalnih naučnih tekstova eminentnih naučnih radnika, strukturiranih u četiri tematska poglavlja, direktno ili posredno vezanih za teme genocida i prošlosti bosanskog Podrinja.

Objavljen novi broj časopisa Baština sjeveroistočne Bosne

U izdavaštvu Zavoda za zaštitu i korištenje kulturno-historijskog i prirodnog naslijeđa Tuzlanskog kantona objavljen je broj 11. časopisa za baštinu, kulturno-historijsko i prirodno naslijeđe – Baština sjeveroistočne Bosne, u kome 32 autora/koautora donose 26 novih stručnih i naučnih radova, izvještaja i prikaza.

Uspješno organizovan Naučni skup „Pedeset godina naučnog i pedagoškog rada profesora emeritusa Saliha Kulenovića“

U organizaciji Zavoda u četvrtak, 31. oktobra 2019. godine organizovan je Naučni skup „Pedeset godina naučnog i pedagoškog rada profesora emeritusa Saliha Kulenovića“, koji je bio sa međunarodnim učešćem. Ovaj istaknuti kulturni i akademski radnik dao je nemjerljivu podršku razvoju Zavoda.

Izdavaštvo

Tokom 2019. godine Zavod je radio na slijedećim izdavačkim projektima:

- objavljen 11. broj Baštine sjeveroistočne Bosne, časopisa za baštinu, kulturno-historijsko i prirodno naslijeđe,
- štampana i promovisana osma knjiga edicije „Monumenta Srebrenica – Srebrenica kroz minula stoljeća“,
- štampana i promovisana knjiga „Prošlost Kladnja sa detaljnim popisom stanovništva 1850/1851. godine“, autora prof.dr. Edina Mutapčića, prof.dr. Sakiba Softića i mr.sc. Kemala Nurkića,
- objavljena i promovisana knjiga „Provincijalac iz velegrada“, autora dr.sc. Nusret Mujagić, dipl.ing.arh i
- objavljena i promovisana knjiga „Prokletstvo bosanske kraljice Katarine“, autora Saliha Straševića.

Zavod ima intezivnu saradnju sa školama, fakultetima i udruženjima u Tuzlanskom kantonu čime je rađeno na podizanju svijesti o značaju kulturno – historijskog naslijeđa, a završen je i projekat medijskog predstavljanja Nacionalnih spomenika TK. Stručni tim Zavoda je pripremio 51 tekst o nacionalnim spomenicima (koliko ih je do tada proglašeno na Tuzlanskom kantonu), koji su svake sedmice dostavljani medijima, te je konstatovano da postoji interes medija za unaprjeđenje afirmacije kulturno-historijskog i prirodnog naslijeđa Tuzlanskog kantona.

Izazovi u funkcionisanju ustanove i perspektive za unaprjeđenje rada

Pored navedenih aktivnosti Zavod također obavlja aktivnosti na redovnoj prezentaciji i afirmaciji kulturno-historijskog i prirodnog naslijeđa na web stranici Zavoda www.bastina.ba i facebook stranici „Baština Tuzlanskog kantona“. U tu svrhu intenzivirana je saradnja sa medijima u cilju afirmacije i prezentacije naslijeđa Tuzlanskog kantona kroz učešće predstavnika Zavoda u emisijama i priložima različitih medijskih kuća. Dalje unaprjeđenje aktivnosti zavisi od jačanja kadrovske baze, a važno je napomenuti da je Zavod trenutno smješten u prostoru Osnovne škole “Mejdan”, koji nije adekvatan za aktivnosti ustanove. Također, obzirom da je veći dio aktivnosti Zavoda vezan za terenski rad, to nedostatak službenog vozila predstavlja prioritet za unaprjeđenje rada ustanove. Ministarstvo je u drugom dijelu 2019. godine, unaprijedilo nadzor nad radom ustanove, te se počelo raditi na

stvaranju pretpostavki za otklanjanje kadrovskih problema i unaprijeđenje institucija i njihov okvira za rad ustanove. Tu se prvenstveno misli na usvajanje Načelnog Zakona o zaštiti kulturne baštine kojim će se stvoriti pravni okvir za funkcionisanje ustanove, a koji je u skladu sa savremenim kretanjima i zahtjevima struke.

Javna ustanova Muzej istočne Bosne Tuzla - muzejska djelatnost

Javna ustanova Muzej istočne Bosne Tuzla (u daljem tekstu: Muzej) je javna ustanova, koja djeluje kao matični muzej Tuzlanskog kantona i koja je kompleksna naučna, kulturna i obrazovna institucija, s funkcijom proučavanja, čuvanja i prezentacije kulturnih vrijednosti, nacionalne kulturne baštine i tradicije svih naroda koji žive na prostoru Tuzlanskog kantona. Od 1947. godine, kada je osnovan, do danas, Muzej radi u otežanim uslovima i u neodgovarajućim prostornim kapacitetima. Budžetom Tuzlanskog kantona za 2019. godinu, planiran je iznos od 253.831,00 KM za finansiranje rada Muzeja.

Bez obzira na sve probleme, muzejska djelatnost je obavljana profesionalno i u toj oblasti postignuti su značajni rezultati, zbog čega je Muzej uvijek bio jedan od značajnijih muzeja u Bosni i Hercegovini. Do danas je prikupljeno i stručno obrađeno preko 30.000 eksponata, realizovano više od 150 izložbi, obavljene desetine naučnih istraživanja iz oblasti arheologije, etnologije, historije i biologije.

Rezultati naučnih istraživanja objavljuvani su i prezentovani domaćoj i svjetskoj javnosti putem publikacije koju Muzej izdaje od 1957. godine, "Članci i građa za kulturnu historiju istočne Bosne" ("Artikel und materialen zur Kulturgeschichte Ostbosniens", "Articles and study materials for the cultural history of east Bosnia"). Do danas je objavljeno 20 brojeva ove publikacije.

Značajno je napomenuti da je putem razmjene ovog časopisa, Muzej ostvario saradnju sa oko 300 naučnih institucija u više od trideset zemalja svijeta, pa se ove publikacije nalaze u bibliotekama mnogih naučnih institucija u Austriji, Njemačkoj, Francuskoj, Italiji, Španiji, Švedskoj, Mađarskoj, Poljskoj, Velikoj Britaniji, Turskoj, Rusiji, SAD-u, kao i mnogim drugim zemljama Evrope i svijeta.

Pored realizacije stručnih aktivnosti, u toku 2019. godine radilo se na saniranju prostorija u kojima su smješteni eksponati. Usljed kiša i poplava proteklih godina neke prostorije su bile vidno oštećene, te su i uslovi za smještaj eksponata bili veoma loši. U periodu januar-april radilo se na uređenju prostorija, s ciljem da eksponati ne dođu u opasnost od oštećenja i propadanja.

U junu je izvršen premještaj eksponata koji su bili smješteni u prostorima JU Bosanski kulturni centar Tuzlanskog kantona dugi niz godina. Eksponati su konačno smješteni u zgradu Muzeja, odnosno u prostorije koje su prethodno sanirane radi zaštite kulturno-historijskog naslijeđa, te je cjelokupni fundus smješten na jednom mjestu, u zgradi Muzeja.

Vlada Tuzlanskog kantona je u 2019. godini odobrila dodatna sredstava sa pozicije "Tekuća rezerva" u iznosu od 3.440,00 KM za konzervaciju dograđenog dijela zgrade, čime je spriječen dalji ulazak migranata i drugih lica u prostor muzejske zgrade.

Kao jedan od primarnih zadataka Muzeja jeste zaposlenje stručnih kadrova, obzirom da je ovo problem sa kojim se Muzej susreće godinama. U Muzeju je u 2019. godini bilo 6 zaposlenih, svi sa VSS, a Muzej ima 15 sistematizovanih radnih mjesta, te trenutni broj zaposlenih nije dovoljan za efikasno obavljanje djelatnosti i predstavlja otežavajuću okolnost za unaprijeđenje rada ustanove. Naročita je potreba za popunjavanjem radnog mjesta arheolog zbog obavljanja arheoloških istraživanja, organizacije izložbi iz ove oblasti, kao i činjenice da se često javljaju zainteresovani istraživači koji žele istraživati arheološki materijal smješten u Muzeju, kao i vršiti nova istraživanja na području Tuzlanskog kantona.

Ministarstvo je tokom 2019. godine pružilo podršku ministarstvu tokom izrade Pravilnika o radu, a predstavnik Muzeja je dao doprinose kao član Radne grupe koju je formiralo Ministarstvo u izradi Nacrta Zakona o zaštiti kulturne baštine.

Muzej je u 2019. godini su obavljao aktivnosti u oblasti arheologije, etnologije, historije, prirodnjačkog fundusa i historije umjetnosti.

U oblasti arheologije obavljale su se redovne aktivnosti koje podrazumijevaju redovno provjeravanje stanja muzejskog materijala. U saradnji sa Filozofskim fakultetom Tuzla i spoljnim saradnicima, vršeno je arheološko istraživanje na lokalitetu Gornja Tuzla u mjesecu oktobru 2019. godine. Tom prilikom otkriven je vodovod iz Rimskog perioda, a nastavak istraživanja planiran je u 2020. godini. U ranije ugovorenoj saradnji sa Institutom za genetički inženjering i biotehnologiju u Sarajevu, predstavnici Instituta posjetili su Muzej u novembru 2019. godine, a povodom rada na projektu Genetičke karakteristike stanovnika srednjovjekovne BiH. Stručnjaci sa Instituta uzeli su primjerke sa skeleta iz perioda ranog Srednjeg vijeka sa nekropole sa Kicelja, koji se trenutno nalaze u Muzeju. Na osnovu ovih primjeraka radiće se na istraživanju genetike stanovnika iz perioda Srednjeg vijeka. Također mimo Plana rada za 2019. godinu realizovane su slijedeće aktivnosti: prezentovani su eksponati iz perioda Neolita do Srednjeg vijeka u okviru stalne postavke „Iz muzejskih zbirki“, snimane su emisije o radu na arheološkim poslovima JU Muzeja istočne Bosne za RTV TK, BHT, RTV7.

U etnološkoj oblasti u 2019. godini provedene su redovne aktivnosti koje uključuju preventivnu zaštitu eksponata u depoima, kao i istraživački rad koji je obuhvatao aktivnosti na istraživanju i prikupljanju podataka vezanih za nominaciju sevdalinke na UNESCO-vu Reprezentativnu listu nematerijalnog naslijeđa. Tim povodom održan je sastanak 23. aprila 2019. godine na kome su prisustvovali predstavnici Federalnog ministarstva za kulturu i sport, kao i ustanove kulture sa područja Tuzlanskog kantona (Zavod i Muzej). Tema sastanka bila je pripreme za nominaciju Sevdalinke na UNESCO-vu listu nematerijalnog naslijeđa, a tokom cijele godine, predstavnik Muzeja je učestvovao u svim aktivnostima koje se tiču sevdalinke. Bitna aktivnost je također i primanje posjeta, sprovođenje edukacija i razvijanje saradnje sa svim zainteresovanim pojedincima i ustanovama, a kontinuirano je vršena popularizacija i prezentacija rezultata etnološkog naslijeđa putem sredstava informisanje, te se naročito ističu emisije snimane za RTV TK, BHT i RTV7. Planirana je i realizovana izložbena aktivnost koja se odnosi na dio stalne postavke pod nazivom „Iz muzejske zbirke“ a činili su je i eksponati iz oblasti etnologije.

U oblasti historije Muzej je u 2019. godini planirao aktivnosti koje se odnose inventarisanje i stručnu obradu preostalih predmeta koji su pripadali Lazaru Manojloviću, istaknutom prosvjetnom radniku iz Tuzle, zatim adaptaciju prostora historijskog depoa i sređivanje arhivskog materijala i trodimenzionalnih predmeta, te primanje posjeta, edukacija i razvijanje saradnje sa svim zainteresovanim pojedincima i ustanovama, kao i druge aktivnosti u skladu sa potrebama i prioritetima Muzeja. Od izložbenih aktivnosti planirana je priprema i realizacija izložbe posvećene 100. godišnjici postojanja Radničkog sportskog društva Sloboda, ali ova aktivnost nije realizovana iz razloga što je u kontaktima sa predstavnicima Društva dogovoreno da je svrsishodnije da Muzej učestvuje u izradi monografije posvećene ovom značajnom jubileju, te je uslijedio šestomjesečni period intenzivnog rada na izradi pomenute monografije. U sklopu stalne postavke „Iz muzejske zbirke“ izloženi su eksponati iz perioda Narodnooslobodilačkog rata 1941-1945.

U oblasti prirodnjačkog fundusa realizovane su planirane aktivnosti koje obuhvataju popunjavanje stalne postavke sa novim primjercima biljnih i životinjskih vrsta sa akcentom na primjercima lovne divljači, proširenje postavke ruda i minerala sa novim primjercima, primanje posjeta, edukacija i razvijanje saradnje sa svim zainteresovanim pojedincima i ustanovama, snimanje priloga o radu i aktivnostima iz prirodnjačke oblasti te objavljivanje

stručnih i naučnih radova.

U oblasti historije umjetnosti obavljane su redovne aktivnosti vezane za provjeru i stanja muzejskog materijala unutar umjetničkog fonda i saradnja sa zainteresovanim istraživačima. U sklopu stalne postavke „Iz muzejske zbirke“ izložena su umjetnička djela istaknutih tuzlanskih i bosanskohercegovačkih umjetnika. Muzej nažalost nema zaposlenog kustosa-historičara umjetnosti, zbog čega nema mogućnosti adekvatnog predstavljanja vrijednih umjetničkih eksponata.

Takoder su radene i aktivnosti na unaprjeđenju bibliotečkog fonda a u toku 2019. godine, a pored planiranih, realizovano je i niz neplaniranih stručnih aktivnosti od kojih su neke:

- organizacija Radionice „Kako uraditi nešto koristeći riječi“ u kojoj su učestvovali profesori umjetnosti iz Bergama (Italija) i učenici osnovnih škola. Na izložbi su kroz umjetničko izražavanje, učenici predstavili značaj kulturno-historijskog nasljeđa. Radionica je održana 20. aprila 2019. u izložbenom prostoru Muzeja,
- organizovana edukativna Radionica „Vidimo se u muzeju“ u okviru obilježavanja Međunarodnog dana muzeja i Evropske noći muzeja. U radionici su učestvovali učenici OŠ „Brčanska Malta“ i Srednje građevinsko-geodetske škole iz Tuzle. Cilj radionice je bio da se kod učenika razvije svijest o važnosti posjete muzeju,
- u okviru obilježavanja 27 godina od formiranja Drugog korpusa, Muzej je kao član Organizacionog odbora koju je formirala Vlada TK, organizovao izložbu fotografija pod nazivom „Drugi korpus AR Bosne i Hercegovine 1992-2019-ratne fotografije“. Izložba je otvorena u izložbenom prostoru Muzeja,
- organizacijom Izložbe „Bosna od Kulina bana do ZAVNOBIH-a“ obilježen je Dan državnosti Bosne i Hercegovine-ZAVNOBIH (1943-2019). Pored izložbe, organizovana je i radionica za učenike, u kojoj je učestvovala OŠ „Brčanska Malta“ Tuzla. Učenici su imali priliku da se kroz radionicu upoznaju sa historijom naše države od najstarijih vremena pa sve do savremenog doba i
- u prirodnjačkom fundusu Muzeja je 23. decembra organizovana radionica u kojoj su učestvovali profesorica umjetnosti iz Bergama (Italija) i učenici OŠ „Miladije“. Na radionici je, kroz metodu Leonardo De Vinci prezentovano prirodno nasljeđe koje se čuva u fundusu.

Izazovi u funkcionisanju ustanove i perspektive za unaprjeđenje rada

Uzimajući u obzir sve izloženo, nesporno je da se ustanova suočava sa manjkom zaposlenih, neadekvatnim prostornim kapacitetima kao i sa nedovoljnim finansijskim sredstvima za unaprjeđenje programskih aktivnosti. Nužno je unaprijediti posjete Muzeju kroz učešće učenika i studenata te raditi na jačanju kapaciteta za apliciranje na domaće i međunarodne projekte. Ministarstvo je u drugom dijelu 2019. godine unaprijedilo nadzor nad radom ustanove te su navedene aktivnosti dovele do konkretnih pomaka. Razmotrene su mogućnosti za odobravanje sredstava za adaptaciju zgrade Muzeja te je Vlada Tuzlanskog kantona nedvosmisleno iskazala namjeru da se riješi problem adekvatnog smještaja Muzeja. Uzimajući u obzir sve navedeno, realno je očekivati da će u budućnosti doći do rješenja problema smještajnih kapaciteta.

Javna ustanova Narodno pozorište Tuzla – pozorišna djelatnost

Javna ustanova Narodno pozorište Tuzla (u daljem tekstu: Pozorište) je jedina profesionalna pozorišna institucija kulture u Tuzli. Osnivači Pozorišta su Vlada Tuzlanskog kantona i Grad Tuzla, a rad ustanove finansira Grad Tuzla u visini od 49% od ukupno utvrđenog iznosa potrebnih sredstava za rad, dok Tuzlanski kanton finansira ustanovu u visini od 51% od ukupnog utvrđenog iznosa potrebnih sredstava za rad. Na osnovu Odluke Gradskog vijeća Grada Tuzla o redefinisaniu statusa Javne ustanove Narodno pozorište Tuzla broj: 01-05-1571-2017 od 27.02.2017. godine i Odluke Skupštine Tuzlanskog kantona o preuzimanju dijela osnivačkih prava i obaveza nad Javnom ustanovom Narodno pozorište Tuzla broj: 01-02-149-4/17 od 24.03.2017. godine zaključen je Ugovor između Vlade Tuzlanskog kantona i Gradonačelnika Grada Tuzla o regulisanju međusobnih odnosa u vezi sa prenošenjem i preuzimanjem osnivačkih prava nad Javnom ustanovom Narodna i univerzitetska biblioteka „Derviš Sušić“ Tuzla, broj: 02/1-40-5473-9/17 od 31.03.2017. godine i broj: 02-05-2896-2017 od 31.03.2017. godine.

Narodno pozorište Tuzla djeluje u okolnostima koje ne pružaju priliku za ostvarivanje punog potencijala. Problematika u radu pozorišta može se podijeliti na internu i eksternu. Interna problematika je nedostatak uposlenika, naročito na specifičnim radnim mjestima vezanim za struku (npr. šminker, sufler, producent) i nedostatak uposlenika na administrativnim pozicijama (npr. sekretar, tehnički sekretar, služba marketinga). Eksterna problematika se odnosi na nedovoljna finansijska sredstva i zastarjeli zakonski okvir. Pored navedenih problema Pozorište je uspjelo ostvariti više nego zapažene rezultate.

U Budžetu Tuzlanskog kantona za 2019. godinu, planiran je iznos od 1.249.487,00 KM za finansiranje ustanove (u skladu sa Ugovorom Grad Tuzla uplaćuje kvartalne tranše na račun Budžeta Tuzlanskog kantona za finansiranje Ugovorom propisanog postotka).

Narodno pozorište Tuzla je 2019. godinu, obilježilo vrlo bogatim sadržajem aktivnosti koje su se ogledale prvenstveno u izvođenju premijernih predstava (velika scena, dječija scena), izvođenju repriznih predstava na sopstvenoj sceni i na gostovanjima u zemlji i inostranstvu, učešću na pozorišnim festivalima u zemlji i inostranstvu, te nizu gostovanja drugih pozorišta na sceni Pozorišta, kao i održavanju svečanih sjednica, akademija, promocija knjiga, izložbi slika i fotografija i nizu drugih aktivnosti.

Ukupno gledano realizovane su različite aktivnosti u Pozorištu, a od toga značajno je istaći da je premijerno izvedeno ukupno 6 predstava.

Premijerno je izvedeno 5 predstava na velikoj sceni i to:

- ŠTA JE SOBAR VIDIO? - 05. 03. 2019. godine,
- U IME OCA/IN THE NAME OF THE FATHER - 20. 03. 2019. godine,
- TVOJ SIN HUCKLEBERRY FINN - 08. 05. 2019. godine,
- PIJANA NOĆ 1918 - 09. 10. 2019. godine i
- PUTOVANJE - 14. 12. 2019. godine.

Premijerno je izvedena 1 predstava na dječijoj sceni i to:

- ČAROBNO IZLETIŠTE - 18. 01. 2019. godine.

Bitno je napomenuti da je 5 predstava izvedeno na velikoj sceni i u 2018. godini. U 2019. godini reprizno je izvedeno na sopstvenoj sceni ukupno 45 predstava, i to 38 predstava na velikoj i 7 predstava na dječijoj sceni (u 2018. godini izvedeno ukupno 46 repriznih predstava), a repertoarske predstave su izvedene na gostovanjima u zemlji i inostranstvu 9 puta (u 2018. godini izvedene 11 puta). Organizovana su i realizovana gostovanja drugih pozorišta na sceni Pozorišta 40 puta (u 2018. godini 34 gostovanja drugih pozorišta), a održane su i druge manifestacije (svečane sjednice, akademije, promocije, koncerti i dr.) 53 puta (u 2018. godini 44 puta održane druge manifestacije).

Istovremeno važno je istaći nesebe Narodnog pozorišta Tuzla na festivalima i to:

- sa predstavom „ČAROBNO IZJELENJE“ 03. 04. 2019. učestvovali na 1. Festivalu umjetnosti za djecu Živnice 2019. godine,
- sa predstavom „POSLEDNJA LJUBAV HASANA KAIMIJE“ 29. 04. 2019. godine, učestvovali na 18. Festivalu bh. drame Zenica 2019.,
- sa predstavama „POSLEDNJA LJUBAV HASANA KAIMIJE“ i „MIRISU LI JORGOVANI U NEW YORKU?“ 1. i 2. 07. 2019. godine, učestvovali na 38. Pozorišnim/kazališnim igrama Jajce 2019. i
- sa predstavom „PIJANA NOĆ 1918.“ 23. 11. 2019. godine učestvovali na 36. Pozorišnim/kazališnim susretima Brčko 2019.

Posebno je bitno naglasiti da je Pozorište imalo izuzetno plodnu sezonu kad je riječ o osvojenim nagradama. Nagrada za najbolju dramaturgiju, dodijeljena je Kemal Bašiću dramaturgu predstave „Posljednja ljubav Hasana Kaimije“ na 38. Pozorišnim/kazališnim igrama Jajce 2019. Sa predstavom „PIJANA NOĆ 1918.“ 23. 11. 2019. godine Pozorište je učestvovalo na 36. Pozorišnim/kazališnim susretima Brčko 2019 i osvojene su 2 nagrade i to: nagrada stručnog žirija pozorištima iz BiH - nagrada za najbolji kostim, Vesna Teodosić - kostimograf predstave i nagrada žirija publike pozorištima iz BiH - nagrada za najbolju predstavu u cjelini pozorištu iz BiH. Predstavom „BUDALA NA VEČERI“ koju je režirao glumac Pozorišta Midhat Kušljugić uzeto je učešće na manifestaciji „Četvrtkom u pozorište 2019“ u Živnicama i osvojena je nagrada za najbolju predstavu po ocjeni publike.

Pozorište je uspjelo zaposliti gotovo kompletan ansambl na realizaciji novih projekata što je bio plan i umjetnički koncept za 2019. godinu. Sve predstave su doživjele pozitivnu kritiku i ocjenjene su vrlo visoko te su pohvale za repertoar u 2019. godini u Pozorište dolazile sa svih strana što se moglo vidjeti i kroz medijsku pažnju koju je Pozorište privuklo svojim radom. Ustanova ima 40 radnika, a što se tiče kvalifikacione strukture, 18 radnika ima VSS, 18 SSS, 1 VKV, 1 KV i 2 su NK radnika.

U 2019. godini Pozorište je obilježilo 70 godina rada i za to vrijeme u sopstvenoj produkciji je izvedeno blizu 500 premijera i na desetine hiljada repriza, a ovaj veliki jubilej je obilježen sa šest premijernih predstava. To se uspjelo izuzetnim zalaganjem glumačkog ansambla, uposlenika i menadžmenta Pozorišta, uz pomoć suosnivača, Grada Tuzla i Vlade Tuzlanskog Kantona, kao i sponzora koji su podržavali Pozorište u realizaciji svih projekata.

Također, 2019. godine, tradicionalno, u drugoj polovini mjeseca novembra, organizovana je jedna od najbolje posjećenih, tradicionalna pozorišna revija Tuzlanski pozorišni dani 2019., koja se održava od 1989. godine. Revijom se nastavlja kontinuitet uspješne organizacije, kulturnog brenda u Tuzlanskom kantonu. Tuzlanski pozorišni dani 2019. su kroz deset dana održavanja ugostili deset pozorišnih predstava u produkciji pozorišnih/kazališnih kuća iz Srbije, Hrvatske, Mađarske i Bosne i Hercegovine koje je pogledalo više od dvije hiljade posjetilaca, što ipak potvrđuje ogromno interesovanje građana za teatarska zbivanja.

Pozorište je u 2019. godini započelo proces izrade projektnih prijedloga, zajedno sa svojim inostranim partnerima, a koji imaju za cilj realizaciju projekata uz finansijsku pomoć Evropske Unije. Shodno tome, aplicirano je u ulozi partnera na dva poziva za evropske fondove i to:

1. "Potpora za Evropske projekte saradnje 2020" koji je otvoren unutar Programa Kreativna Europa, potprogram Kultura u provedbi projekta pod nazivom "Art and Cultural Transmobility". Partneri na ovom projektu su: Gradsko kazaliste "Joza Ivakic" Vinkovci i „Hrvatsko kazalište Pečuh.“

2. Program: Evropa za građane, Potprogram: Strand1: Evropsko sjećanje, a partneri na ovom projektu su: Helsinški komitet za ljudska prava Srbija, Documenta centar za suočavanje s prošlošću, Zagreb i Međunarodno partnerstvo za ljudska prava, Brisel, Belgija.

Izazovi u funkcionisanju ustanove i perspektive za unaprjeđenje rada

Najveći izazov s kojim se Pozorište susreće u svom radu jeste nedostatak uposlenika na radnim mjestima koja su neophodna za funkcionisanje profesionalne pozorišne kno. Nažalost, navedeni problem nije samo u umjetničkoj i tehničkoj službi, već i u administrativnoj. Pozorište je u 2019. godini imalo 40 uposlenika, iako je Budžetom za 2019. godinu predviđeno 46 uposlenika, te je otežan rad zbog nedostatka uposlenika na poziciji: sekretar, sufler, majstor svjetla, producent, šef marketinga i sl. Drugi bitan, ali ne manje važan, izazov je potreba unaprjeđenja vanjskog i unutrašnjeg izgleda zgrade, pri čemu se prvenstveno misli na uređenje fasade, stolarije kao i sve druge eksterijerne vizuelne efekte na zgradi, te poboljšanje opreme potrebne u produkciji predstava (tonske i svjetlosne), digitalizaciju postojećeg fundusa (kostima, rekvizite i scenskih elemenata), na čemu se već počelo raditi, sve u cilju olakšavanja rada umjetničkom ansamblu matične kuće kao i svih gostujućih pozorišta kojima Pozorište bude domaćin. Uređenjem vanjskog izgleda zgrade Pozorišta, koja se nalazi u strogom centru stare gradske jezgre umnogome bi se doprinijelo obogaćivanju kulturne baštine grada i njegovom izgledu.

Jedan od prioritetnih ciljeva Pozorišta je uključivanje u projekte koje finansira Evropska unija, a koji imaju za cilj unapređenje kulturne saradnje i povezivanje teatarskih i drugih umjetničkih institucija iz regiona. Ministarstvo je u drugom dijelu 2019. godine počelo aktivno raditi na unaprjeđenju stanja u ustanovi. Pružena je podrška u izradi općih akata kojima su se stvorile pretpostavke za kadrovsko ojačavanje Pozorišta u skladu sa savremenim umjetničkim kretanjima. Poboljšana je protok informacija između resornog ministarstva i organa rukovođenja i upravljanja Pozorišta što je rezultiralo ostvarenjem konkretnih cijeva i unaprjeđenjem stanja u samoj ustanovi.

Javna ustanova Narodna i univerzitetska biblioteka "Derviš Sušić" u Tuzli - bibliotečka djelatnost

Na osnovu Odluke Gradskog vijeća Grada Tuzla o redefinisaniu statusa Javne ustanove Narodna i univerzitetska biblioteka „Derviš Sušić“ Tuzla broj: 01-05-1570-2017 od 27.02.2017. godine i Odluke Skupštine Tuzlanskog kantona o preuzimanju dijela osnivačkih prava i obaveza nad Javnom ustanovom Narodna i univerzitetska biblioteka „Derviš Sušić“ Tuzla broj: 01-02-150-4/17 od 24.03.2017. godine zaključen je Ugovor Vlade Tuzlanskog kantona i Gradonačelnika Grada Tuzla o regulisanju međusobnih odnosa u vezi sa prenošenjem i preuzimanjem osnivačkih prava nad Javnom ustanovom Narodna i univerzitetska biblioteka „Derviš Sušić“ Tuzla, broj: 02/1-40-5473-9/17 od 31.03.2017. godine, odnosno broj: 02-05-2896-2017 od 31.03.2017. godine.

Vlada Tuzlanskog kantona kao suosnivač preuzela je obavezu finansiranja Javne ustanove Narodna i univerzitetska biblioteka "Derviš Sušić" u Tuzli (u daljem tekstu: Biblioteka) u visini od 70% od ukupno utvrđenog iznosa potrebnih sredstava za finansiranje rada Biblioteke, dok je Grad Tuzla preuzeo obavezu finansiranja Biblioteke u visini od 30% od ukupno utvrđenog iznosa potrebnih sredstava za rad. Objekat u kojem je smještena Biblioteka je u vlasništvu Grada Tuzla.

U Budžetu Tuzlanskog kantona za 2019. godinu, planiran je iznos od 837.450,00 KM KM za finansiranje ustanove (u skladu sa Ugovorom Grad Tuzla uplaćuje kvartalne tranše na račun Budžeta Tuzlanskog kantona za finansiranje Ugovorom propisanog postotka).

U 2019. godini Biblioteka je kontinuirano radila na poslovima i zadacima koji su u registru poslova biblioteke, posvećujući posebnu pažnju utvrđivanju i razumijevanju potreba korisnika i segmentu kulturno-promotivne aktivnosti, a sve s ciljem da se dugoročno

unaprijedi i uvrstiti položaj Biblioteke u društvo. Poslove i zadatke u skladu sa Programom rada za 2019. godinu. Biblioteka je obavljala sa 23 zaposlenika, od kojih su 17 sa VSS, 4 sa SSS i 2 sa NK.

Matična djelatnost Biblioteke je jedna od najodgovornijih funkcija a jedan od osnovnih zadataka je obavljanje stručnog nadzora nad radom biblioteka, povezivanje biblioteka u bibliotečko-informacioni sistem u Tuzlanskom kantonu i šire, te unapređenje stručnog rada u bibliotekama zasnovano na načelima savremene bibliotečke teorije i prakse. Na području Tuzlanskog kantona djeluje 5 javnih biblioteka, 88 biblioteka pri osnovnim školama i 33 biblioteke pri srednjim školama nad kojima stručni nadzor vrši Biblioteka.

U 2019. godini urađeni su brojni poslove koji uključuju: nastavak saradnje Biblioteke sa bibliotekama na području Tuzlanskog kantona, vršenje je stručnog nadzora nad radom biblioteka na području Tuzlanskog kantona, evidentiranje stanja, te omogućavanje savjetodavne/stručne pomoći iz oblasti bibliotekarstva. Organizovan je i održan seminar na temu: "Biblioteke u osnovnim školama i očekivanja od školskih biblioteka" u saradnji sa Pedagoškim zavodom Tuzlanskog kantona, kao i seminar na temu: „Matične službe Federacije BiH, uloga i značaj“ sa učesnicima/predavačima iz JU Biblioteke Grada Sarajeva i JU Gradske Biblioteke Zenica. Uzeto je učešće na predavanju na temu „Uloga školske knjižnice u nastavi“ u Narodnoj knjižnici HNŽ Mostar kao i na II. Međunarodnoj konferenciji BAM 2019. u Cetinju, Crna Gora sa temom "Značaj bibliotečkih nauka i informacija u skladu sa nastavnim procesom, u kontekstu evropskih integracija s ciljem održivog razvoja". Realizovani su sastanci sa direktorima biblioteka TK, a u svrhu unapređenja rada i afirmacije knjige i kulture čitanja na ovom području, upriličena je saradnja sa medijskim kućama na području Tuzlanskog kantona. Pružena je stručna pomoć vezano za polaganje stručnih bibliotečkih ispita, vršena edukacija za bibliotečke zaposlenike u svim potrebnim segmentima bibliotečkog poslovanja te je radeno na izradi teksta za Vodič kroz biblioteke Nacionalne i univerzitetske biblioteke Bosne i Hercegovine. Biblioteka je sarađivala sa mnogim kulturnim institucijama, nevladinim sektorom, kulturnim društvima iz Tuzle i šire, njeni predstavnici su prisustvovali promocijama časopisa, knjiga a bitno je napomenuti i angažovanje na saradnji sa Društvom bibliotekara TK.

Realizacija poslova i radnih zadataka nabavke i obrade bibliotečke građe i periodične publikacije odvijala se u skladu sa Programom rada za 2019. godinu. Nabavka bibliotečke građe jedna je od osnovnih funkcija biblioteke. Pravilan odabir građe i izgradnja kvalitetnih fondova preduslov je za uspješno poslovanje biblioteke i zadovoljstvo njenih korisnika.

Biblioteka svoje fondove popunjava bibliotečkom građom pristiglom putem obaveznog primjerka, kupovinom, poklonom pojedinaca ili poklonom institucija, razmjenom sa drugim bibliotekama i vlastitim izdanjima.

Za kupovinu monografskih publikacija tokom 2019. godine utrošeno je 6.110,64 KM (u 2018. godini utrošeno 6.294,00 KM u). Biblioteka je iz vlastitih sredstava utrošila 4.567,45 KM (u 2018. godini utrošeno 4.375,10 KM), a Fondacija za bibliotečku djelatnost za kupovinu bosanskohercegovačkih izdanja za potrebe Biblioteke je izdvojila 1.543,19 KM. Na osnovu statističkih podataka o prirastu građe preuzetih iz COBISS-a u periodu januar – decembar 2019. godine po osnovu kupovine pristigao je, obrađen i u fondove upućen 251 primjerak monografskih publikacija ukupne vrijednosti 4.484,01 KM.

Iz preuzetih poklona monografskih publikacija od strane pravnih i fizičkih lica, izdvojeno je i nakon provedenog procesa obrade, u fondove Biblioteke upućeno 1028 naslova (u 2018. godini upućeno 711 naslova), odnosno 1115 primjeraka (u 2018. godini 809 primjeraka). Vrijednost ovih knjiga procijenjena je na 12.985,98 KM (u 2018. godini ukupna procijenjena vrijednost primjeraka je bila 9.472,20 KM).

Prema statističkim podacima po osnovu obaveznog primjerka obrađeno je i u fondove upućeno 876 naslova, odnosno 1108 primjeraka, čija je vrijednost procijenjena na 13.427,35

KM. Obradeno je u 118 naslova odnosno 119 primjeraka materijalnih radova i došlo je i do disertacija.

Po osnovu starog fonda u fondove je izvršteno 68 naslova odnosno 70 primjeraka, a putem razmjene nabavljeno je 5 naslova, 63 CD a novih naslova za potrebe za potrebe Odjeljenja za slijepa i slabovidna lica, te je u 2019. godini po svim vidovima nabavke ukupno obrađeno i u fondove upućeno 2453 naslova (u 2018. godini upućeno 1589 naslova) odnosno 2668 primjeraka (u 2018. godini upućeno 1958 primjerka). Stvarna i procijenjena vrijednost ovih knjiga iznosi 32.523,97 KM.

Proces obrade bibliotečke građe odvijao se prema ranije utvrđenim i dogovorenim procedurama uz upotrebu programske opreme COBISS. Na osnovu statističkih pokazatelja preuzetih iz COBISS sistema tokom 2019. god. lokalni katalog Biblioteke povećan je za 1886 bibliografskih zapisa.

U uzajamnoj bazi kreirano je 396 bibliografskih zapisa (359 zapisa za monografske publikacije, 2 zapisa za periodične publikacije i 35 zapisa za članke). Iz uzajamne u lokalnu bazu preuzeto je 1490 bibliografskih zapisa (1439 zapisa za monografske publikacije i 51 zapis za periodične publikacije).

Poslovi u zavičajnoj zbirci i bibliografiji sa izdavačkom djelatnošću realizovali su se u skladu sa planiranom dinamikom, te je toku 2019. godine usluženo oko 800 korisnika i dato na korištenje oko 1700 jedinica bibliotečke građe. Kulturno-obrazovne sadržaje u organizaciji Zavičajne zbirke posjetilo je oko 500 posjetitelja.

U povodu 2. aprila - Međunarodnog dana dječije knjige, Biblioteka je sudjelovala u realizaciji aktivnosti učenika tuzlanskih osnovnih škola koji su, uz druženje, predstavili literarno stvaralaštvo svojih škola, a u cilju poticanja čitalačkih navika. U povodu 23. aprila - Svjetskog dana knjige i autorskih prava, organizovan je književni skup posvećen piscima: Hemonu, Mehmedinoviću i Preciću. U povodu obilježavanja Međunarodnog dana spomenika i spomeničkih cjelina u organizaciji Biblioteke realizovana je izložbena postavka „Nacionalni spomenici Bosne i Hercegovine na prostoru Grada Tuzle“. Biblioteka je sudjelovala u realizaciji objavljivanja i promovisanja knjige „Stara Tuzla - Srpska varoš“, autora Milana Topića, te je u navedenom periodu ostvarila saradnju sa Specijalnom bibliotekom Behrambeg koja se odnosila na učestvovanje u promociji Zbornika radova „Stare i rijetke rukopisne knjige“, a u okviru Zbornika je predstavljen rad Kulturno-historijska i naučna vrijednost starih i rijetkih knjiga na primjeru Zavičajne zbirke NUB „Derviš Sušić“ Tuzla. Na poziv Gradske biblioteke u Banovićima, Biblioteka je priredila izložbenu postavku posvećenu fotografu, zavičajnom stvaraocu Nuragi Softiću. U povodu 180. godišnjice pojavljivanja prve fotografije, upriličena je izložbena postavka fotografija predsjednika UG „Centar za kreativnu fotografiju Tuzla“. Osim sudjelovanja u aktivnostima dodjele nagrade i priznanja najaktivnijoj čitateljki za 2019. godinu od strane Fondacije za bibliotečku djelatnost Sarajevo, Biblioteka je organizovala i radionicu „Zašto je važno čitati“.

U 2019. godini Biblioteka je korisnicima učinila dostupnim značajne postojeće resurse: arhivski fond Opšte čitaonice, (referalnu zbirku i fond monografskih i serijskih publikacija), građu Odjeljenja knjiga na stranim jezicima (Američka, Austrijska i Turska), opšte fondove za korištenje van Biblioteke namijenjene djeci predškolskog i školskog uzrasta, kao i kategoriji odraslih korisnika različite strukture. Uz pomoć bibliotekara, korisnicima su bili na raspolaganju informativna pomagala: elektronski katalog lokalne baze, Cobiss net, internet, lisni katalozi, bibliografski izvori, registri i dr.

Upis korisnika u 2019. godini na nivou Biblioteke sprovodio se putem Odjeljenja za odrasle i Odjeljenja za djecu, te Područnog odjeljenja Gornja Tuzla. Ukupan broj upisanih korisnika u 2019. godini iznosio je 2370, dok je u 2018. godini ukupan broj upisanih korisnika iznosio 2339. Biblioteka je predvodnik u oblasti međunarodne saradnje, te je kao posljedica takve saradnje nastala Američka čitaonica, Austrijska čitaonica i Turska čitaonica,

a naročito je bitno istaći aktivnosti Američke čitaonice, kao i podršku Američke ambasade njenom radu. Korisnicima i radnicima je omogućena stalna internet konekcija, te se surađivalo sa VIBBiH Centrom, IZUM-om, BH Telecomom/Bihnet i dr. Mrežna i komunikaciona oprema je redovno održavana, te je adekvatna za rad (oprema uglavnom srednje starosti).

Obzirom da u 2019. godini nije bilo zaposlenih u Odjeljenju za računovodstveno-finansijske poslove, to je predstavljalo značajnu prepreku funkcionisanju ustanove. Veoma važan segment poslovanja i rada Biblioteke je i održavanje računarske, mrežne i komunikacijske opreme. Biblioteka je nastavila sa modernizacijom i daljom kompjuterizacijom svog poslovanja u cilju pružanja što kvalitetnije podrške korisnicima.

Biblioteka je uspješno aplicirala za novčana sredstva kod Fondacije za bibliotečku djelatnost Sarajevo, a po prvi puta nakon više od 30 godina izvršena je zamjena podnih obloga na spratu, te krećenje istog prostora, a potrebna sredstva obezbjedila je Biblioteka.

Tabela 1: Obim realizovanih usluga u 2019. godinu – Statistički podaci

Služba za rad sa korisnicima	Odjeljenje za odrasle	Odjeljenje za djecu	Opšta čitaonica	Američka čitaonica	Austrijska čitaonica	Turska čitaonica	Odjeljenje Gornja Tuzla	Ukupno
Broj upisanih	1353	999	8	-	-	-	10	2370
Broj usluženih korisnika	17738	8500	3350	2776	1228	2530	325	36447
Broj izdatih knjiga	44345	12750	407	1527	342	1042	385	60798
Broj korištenih časopisa		35	479	108	310	97		1029
Broj korištenih novina			5101		251	69		5421
Broj korisnika interneta	580			467				1047

Tabela 2: Kulturna i promotivna djelatnost i međunarodna saradnja sa uporednim pokazateljima za 2018. i 2019. godinu

<i>Tabelarni prikaz događaja i posjeta Biblioteci</i>	2018.	2019.
Promocije knjiga, književne večeri i susreti	18	19
Obilježavanja značajnih datuma i jubileja	9	5
Stručna predavanja, seminari, radionice i edukacije	30	57
Posjete Biblioteci (javne ličnosti) i uspostavljanje međunarodne i lokalne saradnje	19	5
Posjete Biblioteci, manifestacije, takmičenja i druženja za učenike	11	12
Prikazivanje filmova	9	4
Donacije Biblioteci i Biblioteka u ulozi donatora	11	9
Prezentacije i izložbe	14	5
Posjete škola i obdaništa svim odjeljenjima i bibliotečki čas za učenike	37	20
UKUPNO DOGAĐAJA	158	136
UKUPNO POSJETILACA	9.505	8.400

Što se tice kulturne i promotivne djelatnosti, iako je vidljivo iz Tabele 1, evidentan je smanjen broj događaja i posjetilaca u odnosu na 2018. godinu, što je direktna posljedica adaptacije velike sale, koja nije bila u funkciji četiri mjeseca, a u kojoj se inače održava većina događaja. Biblioteka je nastavila aktivnosti na međunarodnoj saradnji, a smanjen broj aktivnosti posljedica je izraženog fokusa na kvalitet umjesto kvantitet saradnje. S tim u vezi, posebno se ističe međunarodna saradnja sa bibliotekama iz Narodne Republike Kine i 16 zemalja Centralne i Istočne Evrope, a sredstva su obezbijedena od Federalnog ministarstva kulture i sporta. Značajna aktivnost je također i realizacija međunarodnog projekta Digitalni građanin na osnovu kojeg je Biblioteci, dodijeljen 3D printer.

Izazovi u funkcionisanju ustanove i perspektive za unaprjeđenje rada

Jedan od značajnih problema sa kojima se je Biblioteka susrela u radu tokom 2019. godine jeste nedostatak zaposlenih u odnosu na broj zaposlenih planiran Budžetom Tuzlanskog kantona za 2019. godinu, a posebno ističemo nedostatak zaposlenika na ekonomsko – finansijskim poslovima. Biblioteci nedostaje adekvatan prostor za smještaj bibliotečke grade a za unaprjeđenje programskih aktivnosti nedostaje finansijskih sredstava. Iako ustanova prednjači u oblasti međunarodne saradnje, postoji prostor za unapređenje aktivnosti u navedenoj oblasti. U drugom dijelu 2019. godine Ministarstvo je aktivno radilo na otklanjanju prepreka u funkcionisanju ustanove. S tim u vezi, obezbijedeno je vozilo koje je bilo neophodno za obavljanje djelatnosti ustanove, te su obezbijedena dodatna sredstva za nabavku potrebnih polica za smještaj bibliotečke grade. Također su stvorene pretpostavke za kadrovsko ojačavanje ustanove čime su se otvorile perspektive za unaprjeđenje rada Biblioteke.

Javna ustanova Specijalna biblioteka "Behram-beg" – bibliotečka djelatnosti

Javna ustanova Specijalna biblioteka "Behram-beg" u Tuzli (u daljem tekstu: Biblioteka) namijenjena je obrazovanju, informisanju i zadovoljavanju kulturnih i naučnih potreba građana iz oblasti islamistike, kulturne tradicije građana Bosne i Hercegovine i ostalih naučnih disciplina. Osnivači su joj Islamska zajednica u BiH i Skupština Tuzlanskog kantona koji su svoje odnose regulisali Ugovorom o suosnivačkim pravima i obavezama nad Javnom ustanovom Specijalna biblioteka "Behram - beg" u Tuzli broj: 02/1-14-12083/09 od 22.07.2009. godine i broj: 330/09 od 22.07.2009. godine. Kao što stoji i u njenom nazivu, Biblioteka je specijalnog karaktera, zbog svoje, prije svega, orijentalne zbirke, i kao takva koristi posebnim kategorijama korisnika; onima koji znaju iščitavati i koristiti se takvom literaturom, doprinoseći time razvoju Islamske zajednice i društva u kojem žive, a počela je sa radom 3. juna 1993. godine kada je djelovala u sklopu Medžlisa IZ Tuzla.

Pored zbirke na orijentalnim jezicima, Biblioteka ima i zbirku na bosanskom jeziku te dječiju zbirku, a ukupno ima preko 22 000 knjiga. Određeni broj knjiga je na engleskom, njemačkom, francuskom, turskom jeziku, a posebno se ističe veliki broj novina, časopisa, listova i magazina kojima raspolaže Biblioteka. Jedan veći broj periodike je, također, na pomenutim jezicima. Biblioteka će u budućnosti nastaviti sa svojom misijom – služiti svima onima koji se bave našom kulturnom prošlosti i istrajavati na izgrađivanju dijaloga među narodima Bosne i Hercegovine i šire.

Budžetom Tuzlanskog kantona za 2019. godinu predviđen je iznos od 149.337,00 KM za finansiranje rada ustanove. Biblioteka je u 2019. godini imala 3 zaposlena od kojih su 2 sa VSS i 1 sa SSS.

Zbirni pregled aktivnosti dat je u tabelarnom pregledu ispod.

Br.	Aktivnosti u periodu januar – decembar 2019. godine	Rezultat
1.	Izdane knjige	761
2.	Osobe koje su koristile usluge Biblioteke	1167
3.	Osobe koje su se učlanile u Biblioteka	115
4.	Darovane knjige Biblioteci	1296
5.	Darovani časopisi i slična izdanja Bibliotece	681
6.	Knjige / časopisi koje je Biblioteka darovala	73
7.	Posudeni (izdati) časopisi	141
8.	Korištene knjige/časopisi/godišnjaci u čitaonici	268
9.	Obradene knjige	590
10.	Obradeni časopisi	1090
11.	Obradene knjige u COBISS-u	1690
12.	Tražene knjige koje ne posjeduje Biblioteka (deziderati)	48
13.	Nabavljeni deziderati	9
14.	Nabavljene knjige u elektronskom izdanju	219 (ukupno: 504)
15.	Kupljene knjige	115
16.	Kupljeni časopisi, magazini, novine i sl.	31
17.	Zbornik radova u izdanju Biblioteke (tiraž)	500
18.	Protoklisani dokumenti	258
19.	Organizirane posjete Biblioteci	15
20.	Posjete volontera iz Medrese	31
21.	Seminari, programi, manifestacije i naučni skupovi na kojima su prisustvovali uposlenici Biblioteke	83
22.	Promocije knjiga	8
23.	Prikaz knjige/rukopisa na facebook/web stranici Biblioteke	20
24.	Manifestacije/programi čiji je Biblioteka organizator ili suorganizator	13
25.	Održane sjednice sa uposlenicima Biblioteke	12

Izazovi u funkcionisanju ustanove i perspektive za unaprjeđenje rada

Biblioteka ima nedovoljan broj zaposlenih tako da uz trenutna finansijska sredstva za funkcionisanje ustanove nema značajnije mogućnosti za unaprjeđenje aktivnosti. Ministarstvo je u drugom dijelu 2019. godine aktivno radilo na stvaranju pretpostavki za kadrovsko ojačavanje ustanove, a unaprijeđen je nadzor nad radom Biblioteke, što je rezultiralo vidljivim pomacima u smjeru poboljšanja rada.

Javna ustanova Bosanski kulturni centar Tuzlanskog kantona - ostale djelatnosti

Javna ustanova Bosanski kulturni centar Tuzlanskog kantona (dalje: JU BKC TK) osnovana je 1997. godine, kada je Skupština tadašnjeg Tuzlansko – podrinjskog kantona, donijela Zakon o osnivanju Javne ustanove Bosanski kulturni centar Tuzlanskog kantona (Sl. Novine Tuzlansko – podrinjskog kantona“, br. 13/97, 14/01 i 10/14), koja se, u statusnom smislu, nalazi u nadležnosti Tuzlanskog kantona, i koja temelji svoje aktivnosti na navedenom zakonu. Bitno je istaći da je JU BKC TK formirana na temeljima radničkog doma „Moša Pijade“ otvorenog još davne 1954. godine, za proslavu Husinske bune, te da je ovaj prostor, od osnivanja kao i sa formiranjem JU BKC TK, bio i ostao centar kulturnih dešavanja i društvenog života u Tuzli i Tuzlanskom kantonu.

JU BKC TK kao polivalentna ustanova u oblasti kulture predstavlja nezaobilazno mjesto u društvenom životu grada Tuzle, Tuzlanskog kantona i BiH. Kroz dugogodišnji rad i komunikaciju sa publikom, JU BKC Tuzla je izgradio imidž uspješne ustanove koja je u 2019. godini svojom programskom orijentacijom bila okrenuta ka promociji vrijednosti otvorenog i demokratskog društva, saradnji sa lokalnim, nacionalnim i svjetskim umjetnicima i umjetničkim grupama, realizaciji različitih kulturnih i drugih programa. Ustanova svojom

dosljednom kulturnom i umjetničkom ofenзивom. Te brojem i kvalitetom svojih programa ima već podinama epitet jedne od najprezentativnijih kulturnih ustanova u Tuzlanskom kantonu, pa i šire, u kojoj se održavaju ekskluzivni domaći i međunarodni programi.

Budžetom Tuzlanskog kantona za 2019. godinu planirano je 961.296,00 KM za finansiranje rada ustanove. U 2019. godini bilo je 18 zaposlenih od kojih je 4 sa VSS, 1 sa VŠS, 5 sa SSS, 1 VKV, 4 KV i 3 NK.

Kontinuirani poslovi i zadaci u JU BKC TK većinom su realizovani kroz organizaciju i realizaciju programskih sadržaja i aktivnosti, kulturnog, obrazovnog i umjetničkog karaktera od kojih se ostvaruju i vlastiti prihodi od korištenja i iznajmljivanja prostora velike sale, plave sale, kongresne sale i male galerije. Programski sadržaji su razvrstani u galerijsku, scensku, muzičku, kongresnu djelatnost i filmsku produkciju.

Sagledavajući aktivnosti u za 2019. godinu JU BKC TK uspio je da realizuje 225 kulturnih događaja/manifestacije, kako u vlastitoj produkciji, tako i u saradnji sa drugim organizacijama i institucijama sa TK, sa kojima JU BKC TK Tuzla ima potpisan Protokol o međusobnoj kulturnoj i tehničkoj saradnji, te sa drugim poslovnim partnerima u regiji. U navedenom periodu bilo je oko 75.000 posjetilaca (u 2018. godini bilo je oko 80.000 posjetilaca). U 2018. godini je realizovano 278 događaja, te je evidentno da je pad aktivnosti izražen u periodu od januara do avgusta 2019. godine kada je realizirano 108 događaja (za 8 mjeseci), a od septembra do decembra 2019. godine taj broj iznosi 117 događaja (za 4 mjeseca uvećanje za 108%) realizovanih sa istim brojem izvršilaca/zaposlenika.

Broj događaja razvrstanih po djelatnostima:

- galerijska djelatnost 14 izložbi (6 samostalnih i 8 kolektivnih),
- scenska djelatnost 44 događaja (10 pozorišnih predstava; 26 manifestacije i 8 festivala),
- muzička djelatnost 31 koncert,
- kongresna djelatnost 130 događaja (15 promocija knjiga i 115 kongresnih aktivnosti, kao što su sjednice, seminari, radionice, svečane akademije, javne tribine, naučni skupovi, press konferencije i drugi slični događaji) i
- filmska produkcija 6 filmskih projekcija.

U pripremi, koprodukciji, organizaciji i realizaciji manifestacija od javnog interesa u 2019. godini JU BKC TK je uglavnom sudjelovao ustupanjem na korištenje prostora, tehnike i opreme, uz angažman zaposlenika, te uspostavljanjem saradnje sa drugim pravnim licima, gdje su isti sudjelovali kao partneri na projektima. Nastavljena je saradnja sa potpisnicima protokola o saradnji želeći da JU BKC TK i dalje razvija kulturnu saradnju sa različitim udruženjima i organizacijama.

JU BKC TK je već 20 godina producent i organizator Bijenala umjetnosti minijature Bosne i Hercegovine, međunarodne manifestaciju koja promoviše minijaturu kao specifičan likovni izraz. Ostajući vjeran tradiciji Bosanski kulturni centar Tuzlanskog kantona istrajavao je u svojim naporima da se Bijenale umjetnosti minijature Bosne i Hercegovine održi i to deseti jubilarni put.

U velikoj galeriji BKC TK predstavljeno je 420 radova od 136 autora iz BiH, Srbije, Crne Gore, Hrvatske, Slovenije, Italije, Njemačke, Holandije i dr. 10. Bijenale umjetnosti minijature Bosne i Hercegovine posvećeno je svim likovnim stvaraocima, umjetnicima, ljubiteljima minijature i neizostavno njegovim osnivačima, ljudima koji su doprinjeli da ova likovna manifestacija opstane. Dodjeljene su nagrade u kategoriji slikarstvo, grafika, crtež, skulptura i instalacija, zatim prestižno priznanje "Aleksandar Aco Adamović" i GRAND PRIX BUM BiH.

Ukupan kapacitet prostora kojim raspolaže JU BKC TK je 3500 m², a raspoloživi prostor velike sale, galerije, male galerije, plave sale i kongresne sale dozvoljava realizaciju mnogobrojnih različitih kulturnih sadržaja i manifestacija. Bitno je napomenuti da dio prostornih kapaciteta koriste zakupci BHT, FTV, RTV Slon, Američki univerzitet u Bosni i

Hercegovini. Sportski biljani klub, kao i radio amateri Radio klub "Kreka" Tuzla i Tuzlanska Ureda za zajedničke poslove Vlade TK, Općinskog suda u Tuzli i Tuzilaštva TK.

Izazovi u funkcionisanju ustanove i perspektive za unaprijeđenje rada

JU BKC TK ima nedovoljan broj uposlenih, a zabrinjavajuće je tendencija pada broja zaposlenih posljednjih godina. Objekat u kome je smještena ustanova je zadovoljavajućih gabarita, ali su neophodna ulaganja u njegovo održavanje za šta ustanova nema dovoljno finansijskih sredstava. Objekat je potrebno rekonstruisati i učiniti ga funkcionalnijim u smislu rješavanja grijanja i hlađenja velike sale, rekonstrukcije poda scene, nabavke savremenije tonske i rasvjetne opreme, više kompleta platna za scenu, riješiti sistem postavke izložbi u galeriji, i dr.

Bitno je napomenuti da nisu riješeni imovinsko – pravni odnosi vezano za objekat JU BKC TK što je u praksi prepreka za izdavanje dijela objekta pod zakup i uvećanje vlastitih prihoda. Ministarstvo je, uvažavajući činjenicu prije svega kadrovske oslabljenosti ustanove u drugoj polovini 2019. godine bilo usmjereno na kadrovsko ojačavanje iste, a u cilju obezbjeđenja uslova za redovno funkcionisanje. Kroz unaprijeđen nadzor rada nad JU BKC TK stvorene su pretpostavke za značajna poboljšanja u funkcionisanju ustanove.

Javno preduzeće Radio – televizija Tuzlanskog kantona

Obzirom da se pod kulturnom djelatnošću podrazumijeva i radio i televizija, a kako je Programom rada Ministarstva za 2019. predviđeno da Vlada Tuzlanskog kantona i Skupština Tuzlanskog kantona razmatraju Izvještaj o radu i poslovanju Javnog preduzeća Radio – televizija Tuzlanskog kantona u kome će detaljno biti predstavljene aktivnosti JP RTV TK, ovom prilikom ćemo ukratko izložiti osnovne podatke i najbitnije aktivnosti navedenog javnog preduzeća.

JP RTV TK je javno preduzeće koje je osnovao Tuzlanski kanton i obavlja djelatnost javnog informisanja koja je od javnog društvenog interesa za Kanton, te se organizuje kao društvo sa ograničenom odgovornošću. U Budžetu Tuzlanskog kantona za 2019. godinu bio je predviđen iznos od 2.100.000,00 KM za rad navedenog javnog preduzeća, što je 71,48% ukupnog prihoda. Vlastiti prihodi iznose 805.066,00 KM, što je 27,40% od vlastitog prihoda.

U 2019. godini navedeno javno preduzeće je imalo 88 radnika, od kojih su 78 u radnom odnosu na neodređeno vrijeme, a 10 u radnom odnosu na određeno vrijeme. Kvalifikaciona struktura radnika je sljedeća: 44 sa VSS (od toga 4 magistra), 4 sa VŠS, 38 sa SS i 2 NK.

Poslovanje i rad JP RTV TK u prvom dijelu 2019. godine obilježili su nastavak stabilizacije i sanacije preduzeća koji su započeti u ranijem periodu. Ostvareni prihodi iznose 2.937.748,00 KM, a ostvareni rashodi 2.659.400,00 KM. Vrijednost kapitala na kraju 2019. godine iznosila je 1.477.909,00 KM, što je povećanje za 250.272,00 KM ili 20,4%.

S programskog aspekta zadržano je opredjeljenje i orijentacija na vlastitu proizvodnju, iskorištavanje vlastitih kadrovskih i tehničkih kapaciteta, te dodatno jačanje vlastite produkcije. Ukupno je proizvedeno i emitovano 6570 sati televizijskog programa i 8760 sati radijskog programa.

Međutim, 20.07.2019. godine nastupile su vanredne okolnosti usljed činjenice da je zbog požara izgorio veliki televizijski studio, što je prouzrokovalo veliku materijanu štetu. Navedenim događajem otežana je realizacija programske šeme zbog činjenice da je u velikom studiju realiziran najveći dio programskih sadržaja JP RTV TK.

Izazovi u funkcionisanju javnog preduzeća i perspektive za unaprjeđenje rada

Obzirom da je zbog požara uništen veliki studio JP RTV TK koji je ključan za nesmetano odvijanje programске šeme, evidentno je da je poslovanje JP RTV TK neočekivano usložnjeno i otežano. JP RTV TK nema formirano Uredničko vijeće što nije u skladu sa odredbama Zakona o Radio televiziji Tuzlanskog kantona ("Službene novine Tuzlanskog kantona", br. 6/02, 5/04, 11/04, 5/06, 13/09 i 8/12 i 14/18). Uredničko vijeće se formira radi ostvarivanja uticaja javnosti na utvrđivanje programsko uređivačke politike. Također, neophodno je raditi na prelasku na HD emitiranje programa, odnosno emitiranje u visokoj rezoluciji, što je bilo planirano u 2019. godini u skladu sa Trogodišnjim planom poslovanja JP RTV TK za period 2019. – 2021. godina, a nije realizovano. Nužna je i rekonstrukcija i održavanje reportažnih kola kao i putničkih vozila a sve u cilju kvalitetnog obavljanja djelatnosti javnog informisanja.

Nakon detaljne analize stanja u JP RTV TK, Ministarstvo je u drugom dijelu 2019. godine usmjerilo aktivnosti na prevazilaženje iskazanih problema, a prije svega na pružanju podrške organima nadzora i upravljanja navedenog javnog preduzeća u iznalaženju mogućnosti za rekonstrukciju velikog studija. S tim u vezi, u punom kapacitetu se ostvaruje nadzor nad radom navedenog javnog preduzeća te su ostvareni značajni pomaci u radu i funkcionisanju JP RTV TK.

III. USTANOVE KULTURE KOJIMA SU OSNIVAČI GRAD/OPĆINE TUZLANSKOG KANTONA

Iako Ministarstvo ne raspolaže detaljnim i redovnim informacijama o radu ustanova kulture kojima su osnivači grad/općine Tuzlanskog kantona, one se javljaju kao nosioci razvoja u oblasti kulture na području svog djelovanja. Značajan broj navedenih ustanova organizira manifestacije kulture koje se redovno uvrštavaju na Kalendar manifestacija kulture od interesa za Tuzlanski kanton, te u tom smislu postoji obaveza dostavljanja izvještaja o utrošku dodijeljenih sredstava. Također, Ministarstvo navedenim ustanovama proslijeđuje informacije o javnim pozivima, programima i projektima domaćih i međunarodnih donatora, te na taj način kontinuirano održava saradnju.

Na Tuzlanskom kantonu djeluju sljedeće ustanove kulture kojima su osnivači grad/općine Tuzlanskog kantona

1. JU Javna biblioteka „Alija Isaković“ Gradačac,
2. JU Centar za kulturu i informisanje „Ahmed Muradbegović Gradačac“,
3. JU Javna biblioteka Kladanj,
4. JU Informativno kulturni centar Kladanj,
5. JU Javna biblioteka Banovići,
6. JU Centar za kulturu i informisanje Banovići,
7. JU Gradska biblioteka Čelić,
8. JU Bosanski kulturni centar Živinice,
9. JU Bosanski kulturni centar Gračanica,
10. JU Centar za kulturu i informisanje Srebrenik,
11. JU Bosanski kulturni centar "Alija Izetbegović" Kalesija,
12. JU Javna biblioteka Lukavac,
13. JU Centar za kulturu Lukavac,
14. JU Radio – televizija Lukavac i
15. JU Centar za kulturu Tuzla.

Aktivnosti u kulturi postoje i u općinama Sapna, Debeli brijak, Teočak, iako iste nisu institucionalizovan oblik organizovanja kulturne djelatnosti. U cilju potpunog sagledavanja stanja u oblasti kulture, Ministarstvo je tražilo od nadležnih gradskih/općinskih službi informacije o stanju u ustanovama kulture kojima su osnivači gradovi i općine na području Tuzlanskog kantona, sa kratkim pregledom stanja u istima, i posebnim akcentom na najznačajnije aktivnosti koje su ustanove provodile, te na eventualne probleme sa kojima su se susretale u 2019. godini. Također su traženi podaci o ukupnim izdvajanjima sredstava za oblast kulture, a pregled istih sa uporednim pokazateljima za 2018. godinu dat je u poglavlju V. Finansiranje. Bitno je napomenuti da općine Kladanj i Teočak nisu dostavile tražene informacije, a u nastavku teksta dajemo kratak pregled dostavljenih informacija.

Grad Gračanica

Grad Gračanica je osnivač Javne ustanove Bosanski kulturni centar Gračanica, a ustanova je realizovala 70 kulturno umjetničkih sadržaja i ostalih programa u 2019. godini. Provođene su aktivnosti u vezi sa kulturno historijskim naslijeđem kroz organizovanje posjeta Zavičajnoj muzejskoj zbirci. Započet je projekat osnivanja Spomen – zbirke 1992-1995 sa Spomen - sobom Odbrambeno – oslobodilačkog rata 1992-1995 općine/grada Gračanica, a vršeno je istraživanje arhivske građe i prikupljanje podataka o osnivanju i historijatu Radio Gračanice u povodu 50. godišnjice početka emitovanja redovnog programa. Program Radio Gračanica je u cjelosti realizovan prema Programskoj šemi koju je usvojilo Uredničko vijeće. Program je u skladu sa propisima Regulatorne agencije za komunikacije realizovan kroz tri segmenta: informativni, informativno – edukativni i muzičko – zabavni program. Cjelokupni program je realizovalo osam uposlenika, a u 2019. godini je nabavljena reporterska oprema kojom se vrši prenos sjednica Gradskog vijeća. Ustanova ima i bibliotečki fond, u kojem je u toku 2019. godine registrovano 7438 posjeta i 616 članova, a fond raspolaže sa 41.836 knjiga. U vezi sa bibliotečkim fondom realizovano je 20 programskih sadržaja. U sastavu ustanove djeluje i Kino Gračanica.

Grad Gradačac

Grad Gradačac je osnivač JU Javna biblioteka „Alija Isaković“ Gradačac i JU Centar za kulturu i informisanje „Ahmed Muradbegović Gradačac“.

Grad Gradačac finansira rad Biblioteke u iznosu od 177.720,00 KM, a u ustanovi je zaposleno šest zaposlenika na neodređeno vrijeme (tri zaposlenika sa VSS i tri zaposlenika sa SSS). Biblioteka je u 2019. godini imala zaposlenika na određeno vrijeme sa VSS, putem projekta Zavoda za zapošljavanje Tuzlanskog kantona. Biblioteka je pokrenula inicijativu o ulasku u COBISS sistem, te je snosila troškove iz vlastitih sredstava za instalaciju i implementaciju programske opreme, kao i za komplet priručnika. U 2019. godini uposlenici su završili kurs za rad u COBISS – u, te je počelo unošenje bibliotečkog fonda. Biblioteka se također bavi izdavaštvom, kao i organizacijom promocija, književnih večeri, posjeta, a od posebnog značaja je i suorganizacija manifestacije „Kikićeви susreti“ koji imaju tradiciju od 46 godina. Sredstva za realizaciju manifestacije obezbijedena su od strane Grada, Ministarstva, i Federalnog ministarstva kulture i sporta. Problemi sa kojima se Biblioteka susretala su nedostatak prostora, stručnog kadra, te uslova za kontinuirano vlastito izdavanje časopisa za kulturu.

Grad Gradačac finansira rad Centra u iznosu od 203.915,00 KM, a glavna djelatnost ustanove je informisanje, i u tom segmentu je uposleno najviše zaposlenika. Navedena djelatnost se odvija kroz rad Radija Gradačac, kao jedinog javnog glasila Grada. Centar je

suorganizator manifestacije „Kikicevi sarajevi“ a također je učestvovao u krenanim i realizacijama kulturnog programa u okviru privredne manifestacije „Samim djivcem“. Uz sufinansiranje od strane Ministarstva održane su i dvije manifestacije „Noći muzeja“, a postavke su bile izložene po četiri mjeseca u okviru Zavičajne muzejske zbirke. Problem sa kojim se susreće je neadekvatan prostor za priređivanje kulturnih događaja, te je Grad pokrenuo projekat adaptacije sale Gradskog kina. Prva faza radova je okončana, ali predstoje dalja ulaganja kako bi se navedeni prostor doveo odgovarajuće stanje.

Grad Srebrenik

Grad Srebrenik je osnivač JU Centar za kulturu i informisanje Srebrenik, koji je krovna ustanova kulture lokalne zajednice i objedinjuje rad i djelovanje svih kulturnih djelatnosti. Grad izdvaja finansijska sredstva u iznosu od 365.300,00 KM, ali ista su nedostatna za provođenje svih programskih aktivnosti, kao i značajnije ulaganje u infrastrukturu, kojim bi se obezbijedili uslovi za podizanje aktivnosti na viši nivo. Ustanova svoje ciljeve provodi kroz organizovanje pozorišne aktivnosti tokom godine, u skladu sa planom aktivnosti i raspoloživim sredstvima. Prosječno se u ustanovi organizuje godišnje 8-10 pozorišnih predstava, a vrši se i prikazivanje novih filmskih ostvarenja. Ustanova raspolaže sa bibliotečkim fondom od oko 30.000 knjiga te i u tom segmentu pruža usluge korisnicima. Najznačajnije kulturne manifestacije koja ustanova organizuje su Dani povelje i Srebrenik otvoreni dan umjetnosti. Najznačajniji segment manifestacije Srebrenik otvoreni grad umjetnosti je likovna kolonija koja se održava u Starom gradu Srebreniku, čime se ujedno afirmiše i kulturno – historijsko naslijeđe. Do sada je na likovnoj koloniji učestvovalo oko 400 likovnih umjetnika iz cijelog svijeta koji su u fundus ustanove ostavili 665 umjetničkih djela.

Grad Tuzla

Grad Tuzla je sa Skupštinom Tuzlanskog kantona suosnivač JU Narodna i univerzitetska biblioteka „Derviš Sušić“ i JU „Narodno pozorište Tuzla“, čije su aktivnosti već detaljno izložene. Grad je osnivač JU Centar za kulturu Tuzla, koji spaja muzejsko – galerijsku, kulturno – umjetničku, izdavačku, naučnu i istraživačku djelatnost u cilju unaprjeđenja prezentacije likovnih i primjenjenih umjetnosti, arhitekture, književnosti, muzike i drugih oblika umjetničkog rada i djelovanja. U sklopu ustanove djeluju: „Međunarodna galerija portreta Tuzla“, Međunarodni atelje „Ismet Mujezinović“ Tuzla, Dom mladih Tuzla, Švedska kuća solidarnosti Gornja Lipnica, Društveni dom Gornja Tuzla, Dom kulture Husino, Dom književnosti Tuzla i Kaleidoskop Tuzla. Centar je u 2019. godini imao oko 360 programskih aktivnosti. Najznačajnije aktivnosti su publikovanje kataloga XVII Interbifep, objavljivanje prvog broja Godišnjaka Centra za kulturu Tuzla, te publikovanje monografije Italijani u Tuzli 1888 – 2020, autora Tihomira Knežičeka. Značajan je i projekat Digitalizacija umjetničkih kolekcija Ismet Mujezinović i Tito u djelima likovnih umjetnika, koji je podržan od strane Federalnog ministarstva kulture i sporta. Realizovane su mnogobrojne predstave za djecu u saradnji sa Katoličkim školskim centrom Sveti Franjo, kao i sa Pozorištem mladih Tuzla. Grad je u 2019. godini izdvojio finansijska sredstva za Centar u iznosu od 721.836,78 KM.

Grad finansira manifestacije iz oblasti kulture i drugih društvenih djelatnosti u svrhu postizanja ciljeva iz Strategije razvoja Grada, a to je prvenstveno unaprjeđenje kulturnog života i kvaliteta kulturnih sadržaja za građane i turiste. Svi kulturni sadržaji koje je Grad finansirao/sufinansirao su besplatni i dostupni svim građanima, u čemu se ogleda i socijalna politika Grada, a podrška manifestacijama ima za cilj između ostalog i unaprjeđenje kulturnog turizma, podršku razvoju nezavisne kulture i jačanje umjetnosti u javnom prostoru. U 2019.

godini u organizaciji Grada održan je 11. Međunarodni festival umjetnosti mladih Kaleidoskop, koji je okupio mlade umjetnike iz Tuzle, Bosne i Hercegovine i svijeta sa ciljem promocije kulturnog turizma, umrežavanja i promocije mladih umjetnika. Također u organizaciji Grada održali su se i 19. Književni susreti Čim prano salis u okviru kojih se dodjeljuje i nagrada "Meša Selimović", najznačajnija nagrada za roman na prostoru repije.

Pored navedenih manifestacija, Grad podržava neprofitne organizacije kroz finansiranje/sufinansiranje manifestacija putem Javnog poziva sa pozicije Grant za kulturnu manifestaciju „Ljeto u Tuzli“ i Javnog poziva sa pozicije „Grantovi za kulturne manifestacije“.

Grad Živinice

Grad Živinice je osnivač JU Bosanski kulturni centar Živinice, za čije finansiranje izdvaja 164.404,00 KM. Najznačajnije aktivnosti koje je ustanova provodila su: Drugi festival umjetnosti za djecu, 19. Festival srednjoškolskog teatra BiH, Teatarska revija „Četvrtkom u pozorište“, Oktobar mjesec knjige i Dani dijaspore. Ustanova je prikupila i značajna finansijska sredstva aplicirajući na javne pozive viših nivoa vlasti i drugih pravnih lica.

Općina Banovići

Općina Banovići je osnivač JU Centar za kulturu i informisanje Banovići i JU Javna biblioteka Banovići.

Centar je vlastitim sredstvima realizovao 12 projekata u 2019. godini koji se odnose na promocije knjiga, obilježavanje bitnih datuma u kulturi, likovne kolonije i filmsku produkciju. Posebno bitna djelatnost ustanove je realiziranje programa Radio Banovića, a Centar raspolaže ljudskim resursima, koji mogu odgovoriti svakom novinarskom zadatku i svakoj vrsti izazova u otkrivanju, pripremi i radijskoj, televizijskoj i internet produkciji i prezentaciji događaja i informacija važnih za lokalnu zajednicu. Radio Banovići je u 2019. godini obilježio 45 godina postojanja. Bitna djelatnost Centra je i svakodnevno ažuriranje internet stranice, a novinari Centra svake godine za RTV TK produciraju preko 300 priloga o životu i radu u lokalnoj zajednici, koji su dostupni na Youtube kanalu. Realizovano je također i 13 projekata za koja su obezbijedena sredstva iz drugih izvora, a odnose se na obilježavanje značajnih datuma za općinu i državu, obilježavanje dana škole, promociju maturanata, pozdrav proljeću, prvomajski uranak i gastro ponudu, te obilježavanje Banovičkog kulturnog ljeta.

Biblioteka je jedna od najstarijih ustanova kulture na području Tuzlanskog kantona, a finansirana je iz sredstava općine Banovići, u iznosu od 106.400,00 KM. Ustanova je također prikupljala finansijska sredstva aplicirajući na javne pozive za sufinsiranje projekata od strane viših nivoa vlasti. Biblioteka raspolaže prostorom od preko 1000 m², a za svoje potrebe aktivno koristi prostor od 400 m², dok ostali prostor čini kino sala i druge prostorije koje koriste udruženja iz oblasti kulture. Jedan od problema na koje nailazi ustanova jeste nedostatak programa za finansiranje projekata obnove i jačanja infrastrukture i opreme, ali uprkos navedenom realizovana je ukupno 21 aktivnost iz oblasti kulture u 2019. godini, od kojih su najznačajnije sljedeće manifestacije: Rudnik kulture, Banovički dječiji festival umjetnosti i Program „Čitam i igram se“.

Općina Čelić

Općina Čelić je osnivač JU Gradska biblioteka Čelić, za čiji rad izdvaja finansijska sredstva u iznosu od 108.345,16 KM. Biblioteka je jedina ustanova koja se bavi kulturnom

djelatnost na području navedene općine, te je određeno mjesto kulturnog okupljanja i djelovanja. Programske aktivnosti u okviru redovnog djelovanja Biblioteke su u 2019. godini bile najraznovrsnije u smislu kulturno – promotivnih sadržaja kao npr.: promocije knjiga, književni programi, literarne radionice, dramske radionice, radionice na engleskom jeziku i pozorišne predstave. Posebno je značajan Centar za rani rast i razvoj koji okuplja najmlađu populaciju članova Biblioteke, a to su djeca predškolskog uzrasta, ali i njihovi roditelji, a redovno se obilježavaju značajni datumi u oblasti kulture.

Općina Kalesija

Općina Kalesija je osnivač Javne ustanove Bosanski kulturni centar „Alija Izetbegović“, za čije je finansiranje izdvojila sredstva u iznosu od 227.260 KM. Ustanova je u 2019. godini imala 7 zaposlenih, a realizovano je ukupno 258 kulturnih, obrazovnih, edukativnih, zabavnih i drugih javnih događaja. Najznačajnije aktivnosti su bile škola glume, koja je realizovana u saradnji sa Dramskim studijem Ankata, te dvije predstave za djecu koje su urađene u vlastitoj produkciji, dok je obogaćen bibliotečki fond u saradnji sa Fondacijom za bibliotečku djelatnost. Također je nastavljen rad na upisu izvorne muzike na UNESCO-vu listu nematerijalne kulturne baštine. Realizovane su manifestacije: Kalesijsko ljeto, Dani dijaspore, Festival dječijeg teatra, Kalesijski šampioni znanja, Dani povelje, Kulturna manifestacija „Ikre“ i Festival izvorne muzike.

Općina Lukavac

Općina Lukavac je osnivač Javne ustanove Centar za kulturu Lukavac za čiji rad je izdvojila finansijska sredstva u iznosu od 392.826,85 KM, Javne ustanove Radio – Televizija Lukavac za čiji rad je izdvojila finansijska sredstva u iznosu od 365.866,60 KM i Javne ustanove Javna biblioteka Lukavac za čiji rad je izdvojila finansijska sredstva u iznosu od 165.708,00 KM. Obzirom da je samo Biblioteka dostavila informacije o stanju u ustanovi, aktivnostima i problemima sa kojima se susreće u funkcionisanju, iste ćemo i prezentirati.

Biblioteka je u 2019. godini održala preko 200 aktivnosti iz oblasti kulture, te je u okviru svoje primarne djelatnosti, promocija knjige i širenje čitalačke publike učlanila oko 2000 korisnika, a čitatelji su koristili preko 50 000 primjeraka knjižne građe. Značajno je i članstvo u COBISS sistemu, a svakodnevno se radi obrada u ovom veoma značajnom programu za biblioteke. U navedenom periodu Biblioteka je proslavila 175 godina rada i postojanja, što je svrstava u red najstarijih biblioteka u regiji. U vezi sa navedenim organizovano je oko 100 aktivnosti, a posebno su značajne memorijalne manifestacije „Avdo Mujukić“, „Jusuf Begić“ i „Atif Kujundžić“, koje se profilisu u pravcu promocije kulturnog turizma, a zajedno su navedene manifestacije imale oko 1500 posjetitelja i afirmisale su preko 400 imena iz oblasti kulture. Glavna prepreka sa kojom se Biblioteka susreće u radu su nedostatna finansijska sredstva za provođenje značajnijih programskih aktivnosti, te za proširenje knjižnog fonda, a posebno otežavajuća okolnost u radu je zastarjela računarska oprema.

IV. RAD UDRUŽENJA U OBLASTI KULTURE U 2019. GODINI

Iako Ministarstvo nema obavezu praćenja rada udruženja u oblasti kulture, izuzev u domenu dostavljanja izvještaja o namjenskom utrošku sredstava za manifestacije koje je finansijski podržalo Ministarstvo i Vlada Tuzlanskog kantona, neophodno je istaći da je u

Ministarstvu pravosuđa i uprave Tuzlanskog kantona registrirano 278² udruženja čija je osnovna djelatnost i područje djelovanja iz oblasti kulture i umjetnosti. Ukupan broj navedenih udruženja nije promijenjen u odnosu na 2018. godinu, ali je 2019. godinu registrirano 5 novih udruženja, dok je 5 udruženja prestalo sa radom. Analizom podataka koje nam je dostavila Porezna uprava Federacije Bosne i Hercegovine, vidljivo je da samo jedno udruženje ima zaposlenika³, što govori o nedostatku organizacijskih kapaciteta za ozbiljnije bavljenje kulturnom djelatnošću. Uprkos navedenom, postoje etablirana udruženja koja angažmanom i entuzijazmom svojih članova, te velikom kreativnošću uspijevaju organizirati respektabilne manifestacije, koje su prepoznatljivije ne samo na području Tuzlanskog kantona nego i šire.

Također je značajno istaći da je Vlada Tuzlanskog kantona u 2019. godini kao i svih prethodnih godina sufinansirala rad nacionalnih udruženja kulture koji imaju višedecenijsku tradiciju i samim tim su prepoznati kao stubovi kulture na području Tuzlanskog kantona, ali i države Bosne i Hercegovine. Tu se prvenstveno misli na Bošnjačku zajednicu kulture „Preporod“ Tuzlanskog kantona, Hrvatsko kulturno društvo „Napredak“ i Srpsko prosvjetno i kulturno društvo „Prosvjeta“. U smislu navedenog, značajno je pomenuti i djelovanje Hrvatskog društva „Hrvatski dom“ kao i Srpskog građanskog vijeća – Pokret za ravnopravnost Tuzlanskog kantona, čiji se rad također sufinansira od strane Vlade Tuzlanskog kantona. Vlada je odobrila novčana sredstva i Savezu Udruženja slijepih građana Tuzlanskog kantona radi realizacije Sporazuma o izdavanju i finansiranju specijalnih glasila za potrebe slijepih i slabovidnih osoba u specijalnim tehnikama na Brajevom pismu, audio tehnici i tiskanim materijalima sa uvećanim slovima, čime se nastoje osnažiti slijepe i slabovidne osobe kroz omogućavanje pristupa djelatnostima informisanja i kulture.

Ministarstvo je kao i prethodnih godina donijelo Kalendar manifestacija kulture od interesa za Tuzlanski kanton u 2019. godini. Iznos od 120.000,00 KM dodijeljen je za sufinansiranje ukupno 75 manifestacija i za isto toliko korisnika. Naime, u toku kalendarske godine, na području Tuzlanskog kantona se, mahom tradicionalno, održavaju manifestacije kulture iz svih sfera stvaralaštva u ovoj oblasti, koje se redovno finansijski podržavaju iz Budžeta Tuzlanskog kantona, a najveći dio sredstava namijenjen je upravo neprofitnim organizacijama.

Planiranim sredstvima se vrši sufinansiranje pojedinačnih projekata pravnih lica koja organizuju tradicionalne i druge značajne pozorišne, književne, muzičko-scenske, muzičke, plesne, muzejske, likovne, galerijske i arhivske manifestacije, tribine, simpozije i programe, ukoliko projekti koji se kandiduju ispunjavaju jedan ili više od sljedećih uslova: afirmišu kulturu, kulturno stvaralaštvo i kulturno-historijsko naslijeđe Tuzlanskog kantona i doprinose njegovom očuvanju, uključuju programe međunarodne saradnje i znače obilježavanje godišnjica rada ustanova kulture.

V. FINANSIRANJE

Iz sljedeće tabele se, vidi da je u Budžetu Tuzlanskog kantona za 2019. godinu za pravna lica iz oblasti kulture kojima je osnivač/suosnivač Tuzlanski kanton bilo planirano 6.353.198,00 KM. Kako bi se dobio potpuni pregled sredstava planiranih za kulturu u 2019. godini iz Budžeta Tuzlanskog kantona, navedenom iznosu, potrebno je dodati i sredstva za podršku manifestacijama kulture od interesa za Tuzlanski kanton, sredstva sa pozicije „Organizacije i udruženja Tuzlanskog kantona“ koja se odnose na oblast kulture, sredstva iz tekuće rezerve

² Dopis Ministarstva pravosuđa i uprave broj: D-06/1-04-8592/20 od 27.04.2020. godine

³ Dopis Kantonalnog poreznog ureda Tuzla, broj: 13-3-04-45-1-81/20 od 30.04.2020. godine

Budžet Tuzlanskog kantona za 2019. godinu: Iznos sredstava udruženjima u oblasti kulture sa budžetske pozicije – Troškovi manifestacija

Finansiranje po ustanovama kopa je osnivač ili suosnivač Kanton

Rb.	Ustanova kulture	Planirana sredstva u Budžetu TK za 2018. godinu	Planirana sredstva u Budžetu TK za 2019. godinu
1.	Arhiv Tuzlanskog kantona Tuzla	518.628,00 KM	566.915,00 KM
2.	Muzej Istočne Bosne Tuzla	233.770,00 KM	253.831,00 KM
3.	Bosanski kulturni centar Tuzlanskog kantona Tuzla	831.154,00 KM	961.296,00 KM
4.	Zavod za zaštitu i korištenje kulturno-historijskog i prirodnog nasljeda Tuzla	223.537,40 KM	234.882,00 KM
5.	Narodna i univerzitetska biblioteka „Derviš Sušić“ Tuzla	731.972,00 KM	837.450,00 KM
6.	Narodno pozorište Tuzla	1.130.281,00 KM	1.249.487,00 KM
7.	Specijalna biblioteka „Behram-beg“ Tuzla	140.999,00 KM	149.337,00 KM
8.	Radio – televizija Tuzlanskog kantona	2.100.000,00	2.100.000,00
9.	UKUPNO	5.910.341,00 KM	6.353.198,00 KM

Tabela 1

Finansiranje sa pozicije „Manifestacija kulture od interesa za Tuzlanski kanton“

Namjena sredstava	Planirano i odobreno u 2018.	Planirano i odobreno u 2019.
Troškovi manifestacija od interesa za Kanton	100.000,00 KM	120.000,00 KM

Tabela 2

Sredstva sa pozicije „Organizacije i udruženja Tuzlanskog kantona“ za oblast kulture

Namjena sredstava	Odobreno u 2018.	Odobreno u 2019.
Organizacije i udruženja Tuzlanskog kantona	38.000,00 KM	37.000,00 KM

Tabela 3

Odobrena sredstva sa pozicije „Tekuća rezerva“ Budžeta TK za oblast kulture

Iznos odobrenih sredstava	2018. godina	2019. godina
	4.874,63 KM	4.640,00 KM

Tabela 2

Bitno je napomenuti da je Budžetom Tuzlanskog kantona za 2019. godinu planirano uvećanje sredstava na poziciji „Organizacije i udruženja Tuzlanskog kantona“ za organizacije i udruženja iz oblasti kulture, ali je odobren manji iznos sredstava zbog činjenice da neki

korisnici nisu opravdali namjenski utrošak sredstava za prethodnu godinu. Vlada je u 2019. godini odobrila finansijska sredstva udruženjima u oblasti kulture i sa budžetske pozicije „Troškovi manifestacija“ u iznosu od 5.000,00 KM.

UKUPNO 2018. godina. _____ 6.053.215,63 KM

UKUPNO 2019. godina _____ 6.407.198,00 KM

U nastavku je dat tabelarni pregled finansiranja oblasti kulture od strane gradova/općina Tuzlanskog kantona, kao i po javnim pozivima viših nivoa vlasti, a sve u cilju stvaranja prave slike o finansiranju oblasti kulture na Tuzlanskom kantonu.

Finansiranje oblasti kulture u gradu/općinama Tuzlanskog kantona u 2019. godini

Naziv grada/općine	Izdavanja u oblasti kulture ⁴ za 2018. godinu	Izdavanja u oblasti kulture ⁵ za 2019. godinu
Grad Gračanica	445.473,00 KM	562.912,00 KM
Grad Gradačac	53.930,00 KM (nisu iskazana sredstva za finansiranje rada ustanova kojima je Grad osnivač)	407.335,00 KM
Grad Srebrenik	311.100,00 KM	365.300,00 KM
Grad Tuzla	2.082.483,67 KM	1.652.844,46 KM
Grad Živinice	233.364,00 KM	230.839,00 KM
Općina Banovići	299.030,00 KM	308.130,00 KM
Općina Čelić	4.700,00 KM (nisu iskazana sredstva za finansiranje rada ustanova kojima je Općina osnivač)	113.354,16 KM
Općina Doboј Istok	10.900,00 KM	7.000,00 KM
Općina Kalesija	23.100,00 KM (nisu iskazana sredstva za finansiranje rada ustanova kojima je Općina osnivač)	251.257,00 KM
Općina Kladanj	26.394,79 KM	Nisu dostavili podatke
Općina Lukavac	220.000,00 KM (nisu iskazana sredstva za finansiranje rada ustanova kojima je Općina osnivač)	1.165.904,82 KM
Općina Sapna	4.000,00 KM	8.000,00 KM
Općina Teočak	11.899,00 KM	Nisu dostavili podatke
UKUPNO	3.726.374,46 KM	5.072.876,44

Prema prezentiranim podacima evidentno je da su Grad Tuzla, Grad Živinice i Općina Doboј Istok umanjili sredstva za oblast kulture u 2019. godini, u odnosu na 2018. godinu, **dok Tuzlanski kanton svake godine povećava izdvajanja za oblast kulture.** Drastično povećanje finansijskih sredstava koje su iskazali Grad Gradačac, te općine Čelić, Kalesija i Lukavac ne odražavaju realno stanje iz razloga što isti u 2018. godini nisu dostavili podatke o finansiranju ustanova kulture kojima su osnivači.

⁴ Akti nadležnih gradske/općinskih službi

⁵ Akti nadležnih gradskih/općinskih službi

Federalno Ministarstvo kulture i sporta

Rb.	Vrsta transfera	Ukupno dodijeljeni iznos		Ukupan broj korisnika		Broj korisnika sa TK		Ukupno dodijeljeni iznos korisnicima sa TK		Učešće korisnika sa TK u ukupno odobrenim sredstvima	
		2018	2019	2018	2019	2018	2019	2018	2019	2018	2019
1.	Transfer za obnovu kulturnog i graditeljskog naslijeđa ⁶	638.000,00	638.000,00	47	61	4	2	41.500,00	23.000,00	6,50%	3,48%
2.	Transfer za kulturu od značaja za FBiH ⁷	1.380.000,00	1.380.000,00	120	173	10	15	86.000,00	95.500,00	6,23%	6,92%
3.	Transfer za udruženja građana i organizacije iz oblasti kulture ⁸	225.000,00	225.000,00	89	119	9	8	24.000,00	15.000,00	10,67%	6,67%
4.	Transfer za institucije nauke i kulture od značaja za BiH ⁹	600.000,00	600.000,00	14	22	1	0	10.000,00	0,00	1,67%	0,00%
5.	UKUPNO	2.843.000,00	2.843.000,00	270	375	24	25	161.500,00	133.500,00	5,68%	4,69%

Federalno ministarstvo kulture i sporta

Rb.	Vrsta granta	Ukupno dodijeljeni iznos		Ukupan broj korisnika		Broj korisnika sa TK		Ukupno dodijeljeni iznos korisnicima sa TK		Učešće korisnika sa TK u ukupno odobrenim sredstvima	
		2018	2019	2018	2019	2018	2019	2018	2019	2018	2019
1.	Sredstva iz dijela prihoda ostvarenih po osnovu naknada za priređivanje igara na sreću ¹⁰ za 2019. godinu	179.000,00	245.547,61	130	106	9	6	14.000,00	15.500,00	7,82%	6,31 %

Iz gornjih tabela je vidljivo da ustanove i udruženja iz oblasti kulture sa područja Tuzlanskog kantona u 2019. godini sa izuzetno niskim procentom učestvuju u dodjeli finansijskih sredstava po javnim pozivima Federalnog ministarstva kulture i sporta (manje od 7%), a zabrinjavajuće je da postoji tendencija ka smanjenju tog učešća u odnosu

⁶ http://fmks.gov.ba/stara/images/download/2019/dokument_objave_rezultata_na_web_NASLIJE%C4%90E.pdf

⁷ http://fmks.gov.ba/stara/images/download/2019/dokument_objave_rezultata_na_web_KULTURA.pdf

⁸ http://fmks.gov.ba/stara/images/download/2019/dokument_objave_rezultata_na_web_UDRUGE_GRA%C4%90ANA.pdf

⁹ http://fmks.gov.ba/stara/images/download/2019/dokument_objave_rezultata_na_web_institucije.pdf

¹⁰ <http://fmks.gov.ba/stara/javni-pozivi-i-konkursi/rezultati-javnih-poziva/799-rezultati-raspodjele-sredstava-iz-dijela-prihoda-ostvarenih-po-osnovu-naknada-za-priredivanje-igara-na-srecu>

na 2018. godinu.

Također, Ministarstvo civilnih poslova Bosne i Hercegovine u 2019. godini nije uopšte vršilo raspodjelu sredstava po javnim pozivima. Bitno je napomenuti da je procenat učešća navedenih aktera u dodjeli finansijskih sredstava po javnom pozivu Ministarstva civilnih poslova Bosne i Hercegovine u 2018. godini bio 0,946%, što je daleko ispod objektivnog minimuma.

Smatramo da procenat dodijeljnih sredstava po javnim pozivima viših nivoa vlasti nije srazmjeran kvantitetu i kvalitetu programa i projekata ustanova i udruženja iz oblasti kulture na području Tuzlanskog kantona. U vezi sa navedenim, nesumnjivo se dolazi do zaključka da viši nivoi vlasti pri dodjeli sredstava trebaju iznaći modalitete uskladjivanja teritorijalne zastupljenosti i kvaliteta programa i projekata korisnika, jer u suprotnom se godinama ponavlja situacija da Tuzlanski kanton kao najmnogoljudniji kanton u Federaciji Bosne i Hercegovine i jedna od demografski najpotentnijih regija u državi bude neopravdano zapostavljen i diskriminiran.

VI. ZAKLJUČNA RAZMATRANJA I PRIJEDLOG MJERA

Analizirajući sve izložene podatke, evidentno je da su pravna lica u oblasti kulture kojima je osnivač/suosnivač Tuzlanski kanton kao i gradovi/općine nosioci kulturne aktivnosti na području Tuzlanskog kantona. Izazovi u funkcionisanju ustanova kao i javnog preduzeća iz oblasti kulture kojima je osnivač/suosnivač Tuzlanski kanton su vezani za prostorne kapacitete, ljudske resurse i raspoloživa finansijska sredstva, što se direktno odražava na kvalitet i kvantitet njihovih aktivnosti, ali uprkos navedenom, postoje izuzeci koji su u 2019. godini ostavili trag na mnogo široj kulturnoj sceni u odnosu na Tuzlanski kanton. U drugom dijelu 2019. godine Ministarstvo je poduzelo niz aktivnosti kojima su se stvorile pretpostavke za unaprjeđenje funkcinisanja ustanova kao i javnog preduzeća iz oblasti kulture. Primjetno je također da su neka zakonska rješenja u resornoj oblasti zastarila i da nisu u skladu sa savremenim tokovima u kulturi, stoga Ministarstvo aktivno radi na unaprjeđenju zakonskog okvira, a Tuzlanski kanton svake godine bilježi trend povećavanja izdvajanja finansijskih sredstava za oblast kulture.

Većina gradova/općina sa područja Tuzlanskog kantona su dostavile informacije o stanju u ustanovama kulture čiji su osnivači, njihovim najznačajnijim aktivnostima i eventualnim problemima sa kojima se susreću. Na Tuzlanskom kantonu postoji 15 ustanova kulture kojima su osnivači gradovi/općine a svima im je zajednički nedostatak finansijskih sredstava za realizaciju kvalitetnih programskih aktivnosti, potreba ulaganja u prostor i opremu, te nedovoljan broj zaposlenih.

Ustanove kulture apliciraju sa programima i projektima na javne pozive viših nivoa vlasti, ali su vrlo malo orjentisane na prikupljanje sredstava od međunarodnih donatora (EU fondovi, ambasade i sl.). Također, i javna preduzeća iz oblasti kulture imaju mogućnost da apliciraju na sredstva međunarodnih donatora, a što nedovoljno koriste. Ministarstvo je mišljenja da je neophodno jačati kapacitete za međunarodnu saradnju ustanova i javnih preduzeća iz oblasti kulture čime će se otvoriti nove perspektive u kreiranju kvalitetnijih sadržaja i obogaćivanju kulturne djelatnosti. Postoji veliki prostor za unaprjeđenje saradnje sa ustanovama i javnim preduzećima u oblasti kulture kojima su osnivači gradovi/općine Tuzlanskog kantona, a same ustanove kulture i javno preduzeće kojima je osnivač/suosnivač Tuzlanski kanton imaju veliki prostor da se promovišu i učine vidljivim u smislu kreiranja

ponude u sferi kulturnog turizma.

Također je nesporno da ustanove i udruženja iz oblasti kulture sa područja Tuzlanskog kantona **dobijaju vrlo mali procenat sredstava po javnim pozivima sa viših nivoa vlasti**, te je neophodno nastaviti aktivnosti na jačanju njihovih kapaciteta za privlačenje sredstava od domaćih i stranih donatora. Ujedno, Ministarstvo je mišljenja da mali procenat dobijenih sredstava po javnim pozivima sa viših nivoa vlasti nije srazmjeran kvalitetu i kvantitetu programa i projekata koje implementiraju ustanove i udruženja iz oblasti kulture sa područja Tuzlanskog kantona. Neravnomjerna raspodjela sredstava sa viših nivoa vlasti uvjetuje veći pritisak na Budžet Tuzlanskog kantona.

Uzimajući u obzir sve navedeno, Ministarstvo će preduzeti sljedeće mjere:

- unaprijediti informisanost subjekata koji djeluju u oblasti kulture u cilju unaprijeđenja njihovih aktivnosti,
- na sistematičan način pristupiti rješavanju problema prostornih kapaciteta ustanova kulture kojima je osnivač/susosnivač Tuzlanski kanton, kao i pitanju nabavke nove i zamjene dotrajale opreme;
- jačati kapacitete ustanova, javnih preduzeća i udruženja u oblasti kulture za privlačenje sredstava od domaćih i stranih donatora,
- unaprijeđivati saradnju sa drugim institucijama i nadležnim organima (općinski, kantonalni, federalni i državni nivo) u cilju prikupljanja i implemetacije dobrih praksi,
- ojačati saradnju sa ustanovama kulture i javnim preduzećima u oblasti kulture kojima su osnivači grad/općina, te sa nadležnim gradskim/općinskim službama unaprijediti sisteme dostavljanja informacija Ministarstvu, radi pregleda cjelokupne djelatnosti u oblasti kulture,
- koordinirati aktivnosti na promociji ustanova i javnih preduzeća u oblasti kulture, te u saradnji sa Ministarstvom trgovine, turizma i saobraćaja Tuzlanskog kantona jačati kapacitete istih u kulturnom turizmu,
- kontinuirano raditi na poboljšanju kriterija za dodjelu sredstava za manifestacije kulture od interesa za Tuzlanski kanton te razraditi kriterije za dodjelu sredstava u oblasti izdavaštva,
- raditi na promociji kulture kroz organizaciju i učešće u naučnim skupovima, okruglim stolovima, konferencijama, medijskim kampanjama i promociju uspješnih umjetnika, a u cilju poticanja interesa javnosti za kulturu,
- sugerisati višim nivoima vlasti da pri dodjeli sredstava po javnim pozivima trebaju iznaći modalitete usklađivanja teritorijalne zastupljenosti i kvaliteta programa i projekata korisnika, a u cilju uravnotežene i pravedne raspodjele sredstava i
- kontinuirano raditi na unaprijeđenju pravnog okvira za razvoj oblasti kulture.

Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovine
TUZLANSKI KANTON
Ministarstvo za kulturu, sport i mlade

Broj: 11/1-
Tuzla, 18.08.2020. godine

